

Årsrapport 2022

Innhold

Del I	Leiar si melding	3	Del IV	Styring og kontroll i enheten	54
	Hovudtall	6		Overordna vurdering	54
Del II	Introduksjon til virksomheten og hovedtall 7			Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid	55
	Statped og samfunnsoppdraget	7		Likestilling og tilgjengelighet	57
	Leiing og organisasjonen	12		Intern kompetanseutvikling	58
	Organisasjonskart	13		Årets fellesføringar	59
	Lokalisering	14		Tryggleik og beredskap	61
	Presentasjon av hovedtall	18	Del V	Vurdering av framtidsutsikter	62
Del III	Årets aktiviteter og resultater	17	Del VI	Regnskap 2022	66
	Statpeds bidrag til sektormålene	17		Ledelseskommentar årsregnskap 2022	67
	Hovedmål 1 – Tjenesteyting	26	Del VII	Vedlegg	82
	Hovedmål 2 – Kompetansespredning	35			
	Nasjonale konferanser som Statped arrangerer	46			
	Statpeds arbeid med faste oppgaver	48			
	Internasjonalt arbeid	52			
	Effektiv ressursbruk	53			

Del I

Foto: Morten Brun

Leiar si melding

Det er gledeleg å sjå at resultata frå Statpedundersøkinga 2022 syner at brukarar og samarbeidspartnarar samla sett er godt nøgde med Statpeds tenester. Statped gjorde same undersøking i 2020. Samanlikna med 2020 har totalopplevinga av Statpeds tenester auka eller halde seg stabil blant PPT-kontor, skular og barnehagar. Også hos brukarane finn vi jamt over gode resultat, men skåren er noko lågare enn blant samarbeidspartnarane.

Sjølv om hovudintrykket frå undersøkinga er svært godt, er det viktig for Statped å få innblikk i korleis brukarane vurderer styrkane og svakheitene våre. Resultata bruker vi i det løpande strategi- og forbetningsarbeidet vårt. Vi er særleg glade for at 89 % av skulane, barnehagane og PPT meiner at bistanden frå Statped har bidrege til å heve kompetansen deira. 86 % meiner Statpeds bistand gjer dei i stand til å møte brukarane på ein betre måte.

I 2022 hadde vi også stor nytte av ei ekstern referansegruppe i arbeidet vårt med å omstille Statped. Her bidreg mellom anna KS og enkeltkommunar, PPT, universitets-

og høgskulesektoren (UH), Statsforvaltaren, helsetenestene, Utdanningsdirektoratet (Udir) og brukarrepresentantar med viktige innspel og synspunkt til arbeidet vårt.

Brukarmedverknadssystemet vart endra i 2022, og det nasjonale brukarrådet vårt blir no leidd av brukarsida. Vi har fire faglege brukarråd og eit eige ungdomsråd. Erfaringane frå hausten er veldig positive, og vi får viktige innspel og synspunkt til arbeidet vårt også den vegen.

Sommaren 2022 var vi halvvegs i den femårige omstillinga som vi er inne i. Løyvingane våre er vesentleg reduserte – og det merkar vi.

I 2022 har Statped prioritert dialogen med regionale helseføretak i landet med tanke på å inngå nye avtaler. Dei skal sikre brukarane våre ei heilskapleg teneste både frå helse- og utdanningssektoren

Vi har vorte færre tilsette, og vi må prioritere mykje hardare enn før. Mandatet vårt har vorte spissare, og vi har teke ned gjeremål som andre no skal handtere. Sjølv om vi prøver å skjerme viktige oppgåver innanfor mandatet, og sjølv om brukarane synest å vere nøgde med tenestene våre, er dei også misnøgde med at vi sluttar med tenester vi tidlegare har gitt. Risikoen ligg sjølv sagt i at det faktisk ikkje er andre som står klare til å ta over. Vi er bekymra for at det vil stå igjen barn og unge som verken kommune eller stat har kapasitet eller kompetanse til å hjelpe.

Talet på søknader frå kommunar og fylkeskommunar om individbaserte tenester har auka etter ein nedgang i covid-19-perioden, og vi har prioritert å yte desse tenestene så langt som mogleg.

Vi har halde fram arbeidet vårt med å yte digitale tenester på formålstenleg vis. Samtidig er vi observante på når det er mest tenleg å vere fysisk til stades. Vi har også prioritert universell utforming når vi formidlar og yter tenester, formar ut dokument og læringsressursar og utviklar og produserer læremiddel.

Saksbehandlingstida har gått noko opp som følgje av at vi har vesentleg færre tilsette, og at vi endrar organisasjonen vår.

Vi har likevel som mål å få ned saksbehandlingstida i 2023, slik at brukarar og samarbeidspartnarar skal få endå raskare tenester. Vi har konkrete prosjekt som skal hjelpe oss å nå ambisjonane.

I 2022 har Statped prioritert dialogen med regionale helseføretak i landet med tanke på å inngå nye avtaler. Dei skal sikre brukarane våre ei heilskapleg teneste både frå helse- og utdanningssektoren.

Statped har samarbeidd med Udir mellom anna om kompetanseløftet. I kompetanseløftet har vi sett at kommunane og fylkeskommunane har trunge god tid for å komme i gang med å kartleggje kompetansebehov, drøfte behov i partnerskap med universitets- og høgskulesektoren, fremme søknader i samarbeidsforum og setje i verk tiltak. Samtidig ser vi at omstillingsperioden der Statped skal hjelpe til i kompetanseløftet, byrjar å bli knapp. I 2022 var talet på drøftingar i kompetanseløftet høgt, medan talet på tiltak var på nivå med 2021. Vi ser allereie no tendensar til at dette vil auke i 2023.

I 2022 starta Statped arbeidet med ny verksemdstrategi for perioden 2023–2027. Kunnskapsgrunnlaget er samla inn på fleire ulike måtar, gjennom dokumentgjennomgang, intervju og besøk.

Alle verksemdar må utvikle seg i tråd med behovet i samfunnet. Det sluttar sjølvsgagt aldri – og vi heng med i utviklinga!

Innhaldet kan delast inn i hovudområda kompetanse, kvalitet, digitalisering og samhandling. Inkluderande fellesskap er det overordna temaet. Ein del av kunnskapsgrunnlaget samsvarer med Statpedundersøkinga 2022, der mellom anna kommunane seier at dei set stor pris på tenestene frå Statped. I besøksrundar vi hadde med elleve kommunar i heile landet, vart digitale læringsressursar på statped.no og *Spør oss*-tenesta spesielt trekt fram. Likevel er dei også usikre kva dei kan forvente av Statped i framtida, og kva for tenester vi kjem til å levere. Det fortel oss at vi i endå større grad må klargjere informasjonen vår til brukarar og samarbeidspartnarar, mellom anna ved å få tydeleg fram kva oppgåver vi fører vidare. Av faglege utfordringar finn vi «alvorleg skulefråvær» og fleispråklegheit som eit tema som går igjen i fleire ulike typar tilbakemeldingar frå kommunane.

1. mai 2022 endra vi organisasjonen vår frå regional inndeling til landsdekkjande verksemd. Vi etablerte aldersinndelte divisjonar for rådgivingstenestene og eigne divisjonar for skuledrift og teiknspråkopplæring, læremiddel og læringsressursar og strategiske og administrative divisjonar. Fagområda er organiserte i eigne avdelingar i dei aldersinndelte divisjonane. Siktemålet er å gi like tenester over heile landet og sikre gode overgangar.

Samtidig sikrar vi den faglege forankringa på syn, høyrsel, samansette læreavanskar, språk og tale, erverva hjerneskaade og alternativ og supplerande kommunikasjon. Samisk rådgivingsteneste er organisert i eiga avdeling, og det er også *Spør oss*-tenesta vår. I denne endringsprosessen la Statped stor vekt på å halde oppe tenesteytinga utan at det skulle ha direkte innverknad på brukarar og samarbeidspartnarar.

I 2023 byrjar vi å bli litt leie av ordet «omstilling». Statped har vore i samanhengande omstilling i ti år. Framover, når vi jobbar med strategien og tenesteutviklinga vår så vi held fram med å vere ein relevant og viktig medspelar i kunnskapssektoren, så bruker vi ordet «utvikling». Alle verksemdar må utvikle seg i tråd med behovet i samfunnet. Det sluttar sjølvsgagt aldri – og vi heng med i utviklinga!

Samla sett er vurderinga mi at dei tilsette i Statped har gjennomført oppdraga sine på ein utmerkt måte og gitt brukarane våre gode tenester i 2022. Og eg vil rose dei for at dei alltid set brukarane i sentrum!

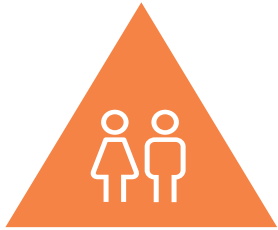
Oslo, 10. mars 2022

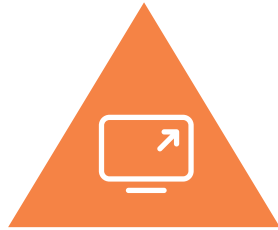
Annemarie Bechmann Hansen
direktør

Hovudtal i 2022

Tenester

6 674
brukarar

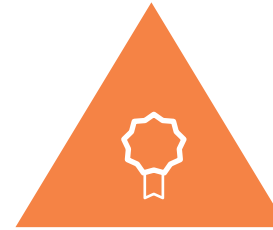

1 950
systembaserte
tenester

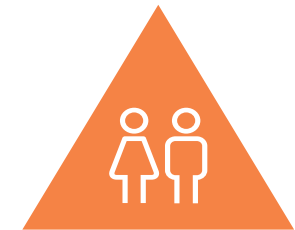

332 av **356**
kommunar
fikk individbaserte
tjenester

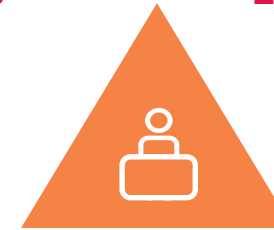
Kompetansespreiing

238 kurs

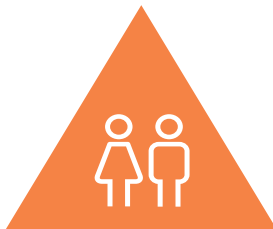

11 748 deltakarar

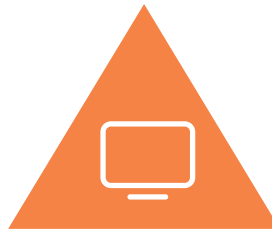

687 forelesingstimar
for studentar i høgare utdanning

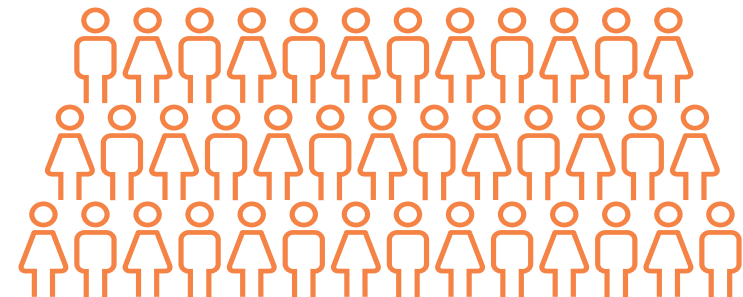
Bruk av statped.no

678 000
unike brukarar

3 400 000
sidevisingar

598 tilsette

Del II

Statped varetok i tillegg faste oppdrag og forpliktingar, mellom anna om

- heiltidsopplæring for døvblindfødde
- deltidsopplæring for teiknspråklege elevar
- teiknspråkopplæring for foreldre
- alternativ og supplerande kommunikasjon (ASK)
- samisk spesialpedagogisk støtte (SEAD)
- samarbeid med helseføretaka
- arbeid med rammeplan og læreplanar
- læremiddel og støtte- og rettleingsmateriell
- produksjon og tilrettelegging av eksamen og obligatoriske prøver
- internasjonalt samarbeid

Introduksjon til verksemda og hovudtal

Statped og samfunnsoppdraget

Statped er eit statleg verkemiddel for å støtte kommunar og fylkeskommunar i å realisere sektormål for barnehagen og grunnopplæringa. Vi har spisskompetanse på spesialpedagogikk og tilbyr tenester knytt til fagområda syn, høyrse, kombinerte syns- og høyrsestap og døvblindheit, samansette læreveskar, språk og tale og erverva hjerneskade. Fordi sakene er samansette og komplekse, er tenestene ofte fleirfaglege. I tillegg har vi ein særleg funksjon overfor samiskspråklege barn, unge og vaksne med spesialpedagogiske behov.

Statped er ein alternativ opplæringsarena og gir deltidsopplæring i og på teiknspråk til elevar i grunnskulen etter §§ 2-6 og/eller 5-1 i opplæringslova. I tillegg gir vi ulike kurstilbod i eit teiknspråkleg miljø til elevar i grunnskulen, foreldre, søsken og tilsette i barnehagar og skular. Vi har også kompetanse innan alternativ og supplerande kommunikasjon (ASK) og tilbyr tenester innan dette. Vidare er vi skuleeigar for Diamanten skule for elevar med medfødd døvblindheit.

Statped har eit særskilt oppdrag frå Helse Nord RHF og gir tenester innan kombinerte sanseapar og døvblindheit som del av Nasjonal kompetanseneste for døvblindheit (NKDB).

Statped utviklar, legg til rette og produserer læremiddel og pedagogisk materiell for teiknspråklege og blinde og sterkt svaksynte.

Vi hjelper kommunar og fylkeskommunar med spesialpedagogiske tenester i heile landet. Vi bidreg også til kunnskaps- og kompetansebygging om likeverdig, tilpassa og inkluderande opplæring. Dessutan bidreg vi til spesialpedagogiske utdanningar og at universitet og høgskular utviklar forskings- og erfaringsbasert kunnskap på det spesialpedagogiske området. Samfunnsoppdraget vårt er å bidra til at barn, unge og vaksne med særskilte opplæringsbehov får høve til å meistre eigne liv og vere aktive deltakarar i utdanning, arbeid og samfunnsliv på lik linje med andre.

Meld. St. 6 (2019–2020) Tett på – tidleg innsats og inkluderande fellesskap i barnehage, skule og SFO

I behandlinga av Meld. St. 6 (2019–2020), *Tett på – tidleg innsats og inkluderande fellesskap i barnehage, skule og SFO*, vart det vedteke ei rekkje tiltak for å forbetre utdannings-systemet og sikre eit godt tilpassa pedagogisk tilbod for alle barn og elevar. Formålet er å flytte kompetansen tettare på barna og elevane og ruste kommunane og fylkeskommunane til å løyse fleire oppgåver sjølv. Omstillingsperioden er på fem år (2020–2024).

I 2022 omorganiserte vi oss frå regionar til landsdekkjande divisjonar

Den nye organisasjonsmodellen er eit resultat av godt arbeid i heile organisasjonen. Representantar for arbeidsgivar og tilsette forhandla fram modellen i 2021. Det vart nokre justeringar i ei siste forhandling i januar. Etter dette innplasserte vi alle tilsette. Kvar enkelt tilsett og næraste leiar gjennomførte tre samtalar for å kartleggje kompetanse og melde tilbake om kvar den enkelte vurderte at kompetansen og interessene deira passa best. Alle leiarar fekk opplæring i å gjennomføre kartleggings- og innplasseringssamtalar.

Inndeling i divisjonar

Frå 1. mai vart Statped organisert i landsdekkjande divisjonar på tvers av tidlegare regionar. Tre divisjonar vart delte inn etter alderstrinn.

Formålet var å utvikle og sikre spesialpedagogisk spisskompetanse og tilby tenester til opplæring av barn under opplæringspliktig alder, elevar på barne- og ungdomstrinn og i vidaregåande opplæring og for vaksne. Vi etablerte også ein fagdivisjon som fekk ansvar for Statpeds tenester innan deltidsopplæring i og på teiknspråk, Diamanten skule og arbeid innanfor fagområdet døvblindheit. Den siste fagdivisjonen fekk ansvar for å leggje til rette og utvikle læremiddel og læringsressursar. For å drifte Statped som organisasjon etablerte vi ein divisjon for administrasjon og ein divisjon for fagstrategi og verksemdstyring.

Tenesteyting etter overgang til ny organisasjon

Både leiarane og rådgivarane jobba hardt for at skular, barnehagar, PPT eller andre eksterne samarbeidspartar ikkje skulle oppleve dårlegare kvalitet eller brot i tenesteytinga på grunn av omorganiseringa. Vi fokuserte på å levere tenester raskt og godt, og vi erfarte at vi lykkast godt med det. Statpedundersøkinga 2022 stadfesta dette gjennom gode tilbake meldingar frå samarbeidspartnarane våre.

Tilsette viste stor vilje til å levere gode tenester. Dei leverte innanfor ambisjonsnivået, sjølv om ny organisering gjorde at mange fekk ny leiar og nye kollegaer på fleire kontorstader.

Dette førte mellom anna til at vi brukte fleire ressursar på å drøfte saker, og nokre tilsette fekk meir reiseverksemd utover det som tidlegare var det geografiske området deira. Etter omorganiseringa følgde vi også godt med på utviklinga av sjukefråvær og arbeidsmiljø. Omstillinga går føre seg ut 2024, og vi vil også følgje godt med på søknadsinngang og samarbeid.

I samband med omorganiseringa innførte vi ein rutine der tenester i individualsaker starta med eit digitalt møte. Vidare oppfølging gjekk også føre seg digitalt viss det var fagleg forsvarleg. Sjølv om reiseverksemda vår auka etter covid-19-pandemien, gav vi langt fleire tenester digitalt i 2022 enn før pandemien.

Relevante samarbeidsarenaer byggjer og held oppe relasjonar

Vi heldt fram med å samarbeide godt med lokale og regionale samarbeidspartnarar, mellom anna Statsforvaltaren og UH-institusjonar. Samtidig jobba vi med å etablere oss på nye arenaer. Vi deltok på desse for å forstå behovet til kunnskapssektoren for spesialpedagogisk støtte og kva læremiddel dei etterspurde. Meir kunnskap var også viktig for å justere og utvikle tenestene våre. Eit døme var at vi prioriterte å delta på konferansar der vi møtte barnehagesektoren.

Struktur- og relasjonsbygging varetek tilsette i ny organisering

Med ny organisering frå 1. mai vart det vesentleg å jobbe med arbeidsmiljøet, bli kjent, byggje relasjonar i nye avdelingar og skape godt grunnlag for samarbeid. Derfor brukte vi ressursar på å bli kjende og jobbe med å utvikle ein felles metodikk for samhandling. Tryggleik i avdelingane såg ut til å auke for kvart treff, både digitalt og fysisk. Vi peika ut ansvarlege på kvar kontorstad for å vareta Statpeds ansvar som arbeidsgivar for beredskap og fysisk arbeidsmiljø.

Informasjon til sektor

I alle omstillingar og med eit nedtrekk av ein slik storleik som Statped har fått, vil det kunne oppstå uvisse om framtidig tenesteportefølje. I 2022 trudde fleire PPT-kontor at dei ikkje lenger kunne søkje om individretta tenester frå Statped. Fleire skular og PPT-kontor trudde også at Statped berre arbeidde med syn og høyrsel. Fleire kommunar meinte at dei ikkje kunne be om bistand frå Statped når det gjaldt vaksne med komplekse opplæringsbehov som får spesialundervisning på området til grunnskulen. Derfor informerte vi i fleire kanalar om at Statped framleis tilbyr både individretta og systemretta tenester uavhengig av kompetanseløftet. Vi informerte på dei faste plattformene våre, i møte og samlingar for PPT-leiarar og -rådgivarar og dessutan

i kontaktmøte med Statsforvaltaren. I tillegg informerte vi på samlingar for kommunalsjefar og kommunar som deltek i kompetanseløftet, halde av Statsforvaltaren.

Statpedundersøkinga 2022

Hausten 2022 gjennomførte vi igjen Statpedundersøkinga. Ho følgde opp ei tilsvarande undersøking i 2020. Vi sende ho til alle PPT-kontor i landet og til alle brukarar, skular og barnehagar som hadde fått tenester frå oss i løpet av det siste året.

Resultata viste at Statpeds samarbeidspartnarar og brukarar var godt nøgde med tenestene dei fekk. PPT, skular og barnehagar opplevde tenestene våre som stabile eller betre samanlikna med i 2020. Resultatet var svært positivt for oss med tanke på kor utfordrande covid-19-pandemien var for den ordinære praksisen vår.

Resultata frå brukarane våre var jamt over gode, men dei skåra oss noko lågare enn samarbeidspartnarane. Resultata var jamt over stabile samanlikna med 2020.

Undersøkinga synte at samarbeidspartnarar oppfatta Statped som svært sterk på fagkompetanse, læringsressursar på statped.no og samarbeid. Samanlikna med undersøkinga i 2020 gjekk resultatet på faktoren «samarbeid» frå å vere bra til å bli endå betre. Analysane peikte ut dette som ein viktig drivar for å heve kompetansen både i skular, barnehagar og PPT. Rapporten samanfattar med at Statped har kvalitetar som hevar kompetansen og endrar praksisen blant samarbeidspartnarane våre.

For brukarane viste undersøkinga at Statped skårar høgt på å møte brukarane med respekt og vilje til å hjelpe. Analysane viste også at å lytte til barnet framleis er ein styrke som påverkar læring på ein positiv måte. Vi såg også ei positiv utvikling for læringsressursane på statped.no. Dei har vorte ein drivar som påverkar læring positivt. Brukarane som nytta seg av læremiddel frå Statped, opplevde dei som nyttige, og at dei hadde god effekt på læring.

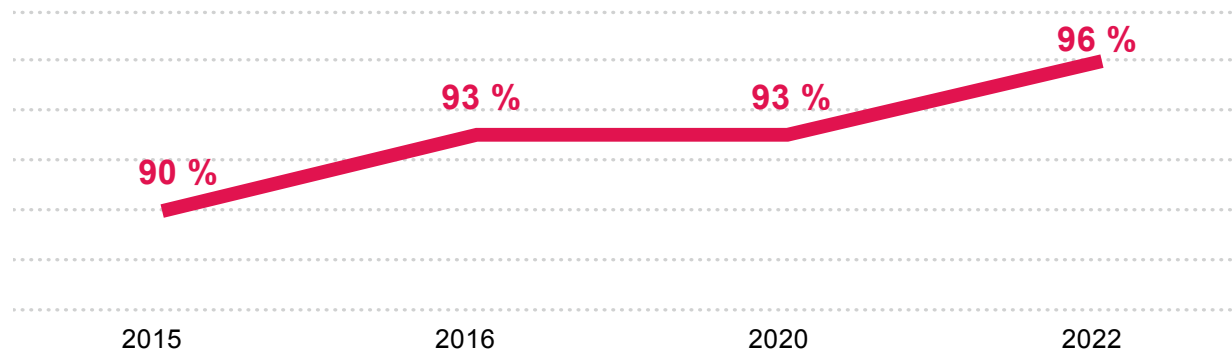
Der undersøkinga gav oss meir blanda tilbakemeldingar, peika ho ut område vi må sjå nærare på. Samarbeidspartnarane våre opplevde eksempelvis:

- dei fekk ikkje alltid hjelp innan rimeleg tid då dei søkte om bistand frå Statped
- Statped kan få betre skåre på påstanden «Statped er tett nok på til å vere ein god rådgivar for oss og brukarane våre», sjølv om vi skåra betre i 2022 enn i 2020
- kjennskap til Statpeds konkrete tenester og læringsressursar på statped.no kan bli betre, særleg i barnehagar og skular

Brukarane hadde meir blanda tilbakemeldingar på spørsmål om samarbeid med PPT, skule og barnehage, og om dei fekk hjelpa dei treng i barnehage og skule. Ei klar svakheit var at brukarane oppleve at dei hadde liten kjennskap til si eiga sak i Statped. Slike tilbakemeldingar frå brukarane lyttar vi til og er noko av det viktigaste Statped må jobbe vidare med.

Statpedundersøkinga 2022 vitna om mange nøgde brukarar og samarbeidspartnarar, og at dei var meir nøgde i 2022 enn i 2020.

Del nøgde brukarar og samarbeidspartnarar 2015–2022:

Omstillingsprogrammet

I 2022 gjennomførte vi fleire prosjekt i det såkalla Omstillingsprogrammet i Statped.

Her er døme:

- Former for intern samhandling tilrådde korleis tilsette i Statped samhandlar effektivt på tvers av divisjonar og avdelingar. Vi implementerer tilrådingane i 2023.
- Prosjektet «Ei dør inn» etablerte eit system for å behandle søknader tilpassa Statpeds nye organisering, og utvikla ein brukarvennleg og effektiv søknadsprosess basert på PPT og UHs behov. Vi implementerer tilrådingane i første kvartal 2023.
- To prosjekt såg på om Statpeds tiltak for å byggje kompetanse er i tråd med Statpeds nye rammer. Vi implementerer resultatane når vi vidareutviklar tenestetilbodet vårt.

Omstillingsprogrammet vårt har ei ekstern referansegruppe. Ho hadde fire møte i 2022. Grappa består av representantar for dei viktigaste samarbeidspartnarane, mellom anna KS, PPT, UH, Udir med fleire, og ho gir svært verdifulle innspel til Statpeds omstillingsprosjekt.

Lokaliseringsprosjektet

I desember tilrådde vi kor Statped bør vere lokalisert i åra framover. Vi tilrådde dette i eit svar til Kunnskapsdepartementet (KD) på «Tillegg til tildelingsbrev 2020-005». Regjeringa vil venteleg behandle svaret vårt innan 1. kvartal 2023. Vi tilrådde at lokaliseringa som Statped har i dag, i stor grad er formålstenleg for oss når vi skal utøve tenester som ein landsdekkjande etat. Nokre delar av lokaliseringsprosjektet står att, og dei held vi fram med i 2023. Det dreier seg mellom anna om å redusere areala vi har i dag, i Bergen, Trondheim og Oslo. Mindre areal tilpassar Statped til redusert løyving og tal på tilsette.

Verksemndstrategi 2023–2027

Då Statped fekk nytt mandat, store omorganiseringsoppgåver og nye hovudmål, så vi behov for å utarbeide ein ny verksemdsstrategi for perioden 2023–2027. Strategien skal byggje opp under hovudmåla og få fram heile breidda i verksemda vår når vi utdjuvar innsatsområda og korleis vi møter desse i strategiperioden.

Strategien skal verke på eit overordna nivå og vere tilpassa Statpeds situasjon, mål og visjonar. Samtidig skal han ta omsyn til eksterne faktorar som kan påverke organisasjonen. Som grunnlag for strategien må innhald i tenester, kompetanse og kapasitet som vi må bevare, stå i høve til korleis sektor og behov vil utvikle seg i dei neste fem til ti åra. For å gjere så gode vurderingar som mogleg, utvikla vi ei rekkje kunnskapsgrunnlag som vi baserte arbeidet på. Interne og eksterne kjelder, ulike dokumentgjennomgangar, Statpedundersøkinga og besøk i elleve kommunar på tvers av Noreg gav oss innspel til utfordrings- og innsatsområde for Statped i den neste strategiperioden.

Statpeds verksemdstrategi vil rette seg mot desse hovudområda:

- **Inkluderande fellesskap:** Dette er eit sentralt element i alle Statpeds hovudmål og peikar seg ut som eit hovudområde i kunnskapsgrunnlaget. Verksemdsstrategien skal vere ein framgangsmåte for å nå hovudmåla.
- **Kompetanse:** Kunnskapsgrunnlaget viser at det er stor mangel på spesialpedagogisk kompetanse på alle nivå i kunnskapssektoren.
- **Kvalitet:** Forsking viser at kvaliteten på dei pedagogiske tilboda er avgjerande for læringa og utviklinga til barn og unge.
- **Samhandling:** Det er mange aktørar i og utanfor kunnskapssektoren, og Statped må samhandle slik at brukarane får tilpassa, nyttige og heilskaplege tenester.
- **Digitalisering:** Den teknologiske utviklinga i samfunnet påverkar korleis samarbeidspartnarane og brukarane våre arbeider, og korleis dei skaper inkluderande fellesskap for barn og elevar med varige og komplekse spesialpedagogiske utfordringar.

Brukarrådsarbeid

15. august sette vi i verk nye retningslinjer for brukarrådsarbeid i Statped. Brukarmedverknaden skal sikre reell, forsvarleg og regelmessig medverknad i Statpeds arbeid gjennom eit nasjonalt brukarråd, ungdomsråd og fire faglege brukarråd. Formålet er å involvere representantar frå brukarorganisasjonane i avgjerdsprosessar knytt til Statpeds fag- og tenesteutvikling. Brukarråda er rådgivande for Statpeds leiing. Ei sentral endring i dei nye retningslinjene er at leiar for nasjonalt brukarråd blir vald av og blant medlemmene av rådet. Terje Holsen frå FFO / Norsk Tourette Foreining vart vald til leiar for ein periode på to år. Representantar til brukarråda blir utnemnde gjennom FFO og SAFO for ein periode på to år. Alle brukarråda hadde felles oppstartsamling og møte i Oslo 16. november.

Vi arrangerte den årlege brukarkonferansen 13. september på Gardermoen. Tema for konferansen var korleis vi sikrar at lovverk, gode intensjonar og verkemiddel aukar spesialpedagogisk kompetanse og skaper inkluderande praksisar.

Leiing og organisasjonen

I 2022 blei Statped leidd av direktør Annemarie Bechmann Hansen.

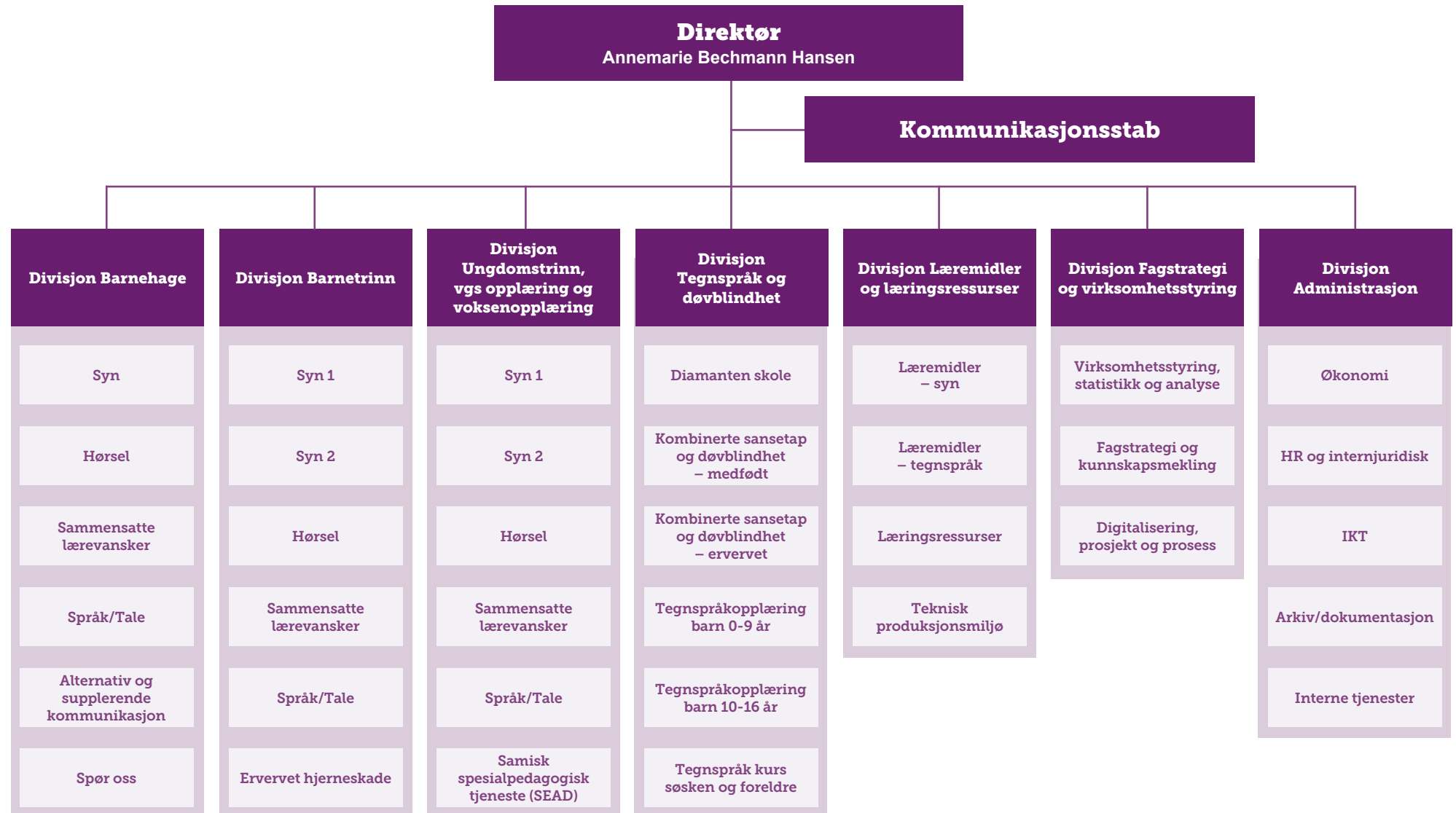
1. mai 2022 omorganiserte vi oss frå regionbaserte einingar til landsdekkjande divisjonar.

Ved utgangen av 2022 hadde Statped ni direktørar og 35 avdelingsleiarar.

Direktør	Annemarie Bechmann Hansen
Kommunikasjonsstab	Divisjonsdirektør Håkon Fenstad
Divisjon barnehage	Divisjonsdirektør Marit Elin Eide
Divisjon barnetrinn	Divisjonsdirektør Walter Frøyen
Divisjon ungdomstrinn, vidaregåande opplæring og vaksenopplæring	Divisjonsdirektør Kristin Fastvold
Divisjon teiknspråk og døvblindheit	Divisjonsdirektør Elisabet Dahle
Divisjon læremiddel og læringsressursar	Divisjonsdirektør Kari Anita Brendskag
Divisjon fagstrategi og verksemdstyring	Divisjonsdirektør Kjell Håkon Andersen
Divisjon administrasjon	Divisjonsdirektør Vidar Lødrup

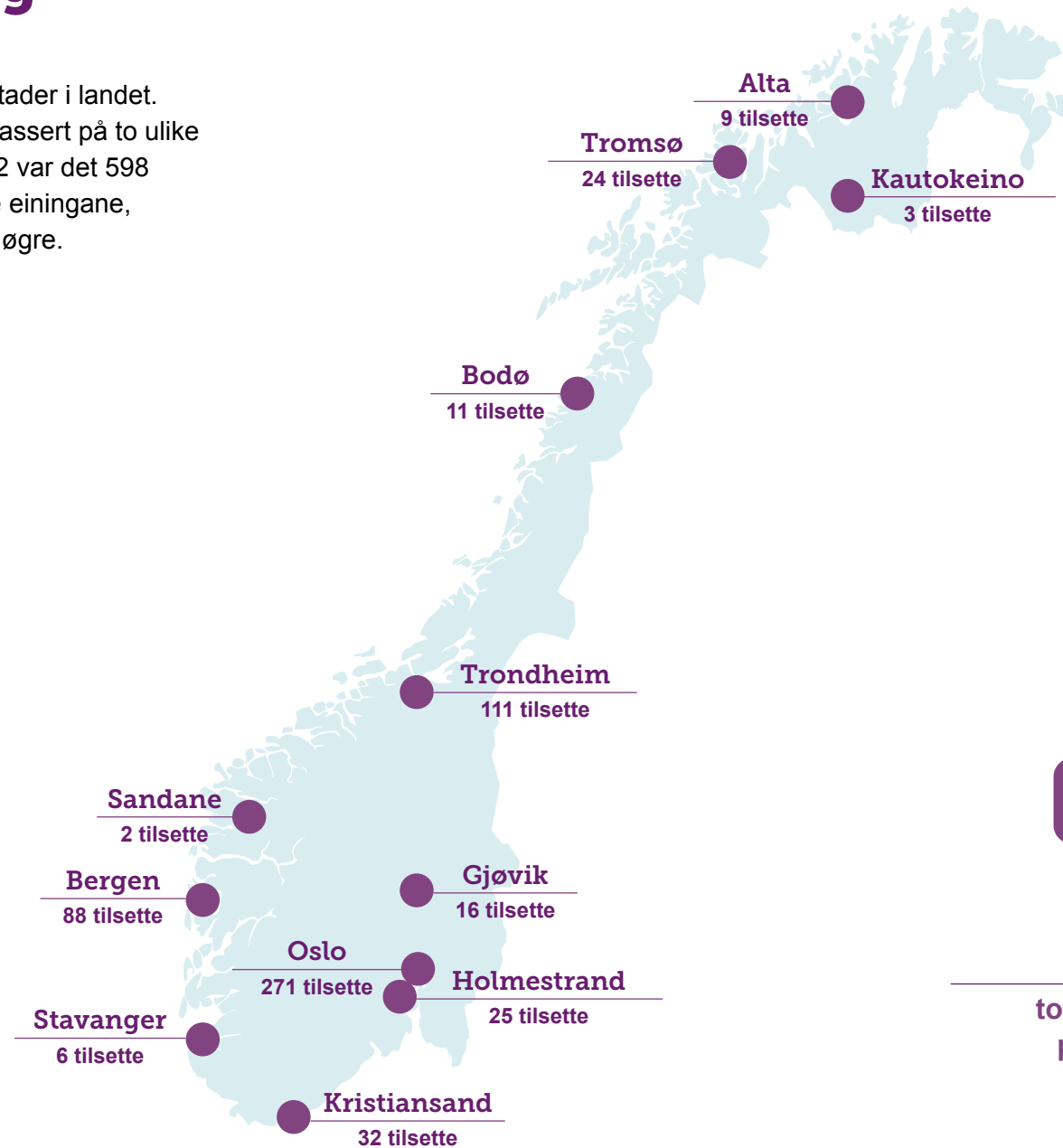
Organisasjonskart

1. mai 2022 omorganiserte vi oss frå regionbaserte einingar til landsdekkjande divisjonar. Slik ser organiseringa vår ut etter 1. mai:

Lokalisering

Statped er lokalisert på tolv stader i landet. I Oslo og Bergen er tilsette plassert på to ulike stader. Ved utgangen av 2022 var det 598 tilsette til saman ved dei ulike einingane, fordelt som vist på kartet til høgre.

598

totalt antal tilsette
per. 31.12.2022

Presentasjon av hovedtall

	2020	2021	2022
Brukere og tjenester			
Antall brukere som har fått individbaserte tjenester ¹	7 289	6 917	6 674
Antall søknader om individbaserte tjenester, henvisninger og straks-tiltak	1 595	1 502	1 430
Antall systembaserte tjenester inkl. kurs ²	1 918	1 862	1 950
Henvendelser til <i>Spør oss</i>	4 044	3 236	2 914
Saksbehandlingstider – antall dager i gjennomsnitt			
Samlet saksbehandlings- og ventetid – individbaserte tjenester	47	44	53
Saksbehandlingstid – systemtjenester ³	25	20	23
Kompetansespredning/-bygging			
Antall kurs og konferanser	202	275	238
Antall deltakere	6 096	18 135	11 748
Statped.no			
Antall brukere	570 000	628 000	678 000
Antall sidevisninger	3 300 000	3 470 000	3 400 000
Følgere på Facebook	25 000	29 700	33 500

1) Tjenester til enkeltbrukere og laget rundt dem kaller vi individbaserte tjenester.

2) Tjenester som er rettet mot ulike målgrupper i utdanningssektoren, ofte kompetansehevingstiltak, kaller vi systembaserte tjenester.

3) Disse inngår i antallet systemtjenester nevnt over.

Nøkkeltall fra årsregnskapet

Tall i 1 000 kroner	2020	2021	2022
Total Utgiftsbevilgning	724 932	726 785	677 629
Totalt regnskapsutførte utgifter	678 763	644 140	644 889
Oppdragsinntekter	24 876	26 513	24 989
samlet tildeling post 01-29	704 491	711 758	662 924
Utnyttelsesgrad post 01-29	90 %	85 %	92 %
Driftsutgifter	650 447	623 839	628 179
Lønnsandel av driftsutgifter	75 %	74 %	70 %
Lønnsutgifter pr. årsverk	810	851	883

Nøkkeltall årsregnskap og årsverk

	antall ansatte	avtalte årsverk	utførte årsverk
2019	727	687	621
2020	695	665	611
2021	648	633	553
2022	598	582	502

Del III

Statped bidrar til alle sektormålene for barnehagen og grunnopplæringen:

Barnehagen

- Alle har et godt og inkluderende leke- og læringsmiljø.
- Barn som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial.
- De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse.
- Alle har god tilgang til relevante tilbud av høy kvalitet.

Grunnopplæringen

- Alle har et godt og inkluderende læringsmiljø.
- Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial.
- De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse.
- Alle lykkes i opplæringen og utdanningen.

Årets aktiviteter og resultater

Statped's bidrag til sektormålene

Sektormålene

På venstre side ser vi sektormålene for barnehagen og grunnopplæringen. Statped's kompetanse, tjenesteyting og tilbud til barn og elever med varige og komplekse behov er viktige bidrag til å nå sektormålene. Statped jobber for å realisere visjonene i de tre overordnede målene til kunnskapssektoren:

- Alle deltar i arbeids- og samfunnsliv.
- Alle har den kompetansen som de selv og samfunnet trenger.
- Samfunnet har tilgang til oppdatert kunnskap av høy kvalitet.

Dette fordrer et godt samspill mellom virksomhetene og at alle bidrar til hverandres måloppnåelse.

Årsakssammenhengene for å lykkes med opplæring og utdanning er komplekse.

Fellestrekk for å lykkes er at

- foreldre til barn med behov for bistand får informasjon og veiledning tidlig
- bostedsmiljøet er støttende
- barnehage- og skolepersonale har relevant kompetanse og utdanningsmuligheter til å opparbeide seg denne
- barn og unge har tilgang tidlig til relevant opplæring og arenaer som er tilpasset behovene deres, eksempelvis tegnspråklige arenaer for tegnspråklige barn og unge

Inkludering

I Statpedundersøkelsen 2022 spurte vi foresatte til barnehagebarn om inkludering. De foresatte opplevde at barna er inkludert i barnehagen, men svarene var ikke entydige på i hvilken grad Statped påvirker inkluderingen. Det er utfordrende å påvise en slik effekt, siden Statped bare kan ha en indirekte effekt gjennom barnehagen og skolen. Dersom foresatte skal ha en større bevissthet rundt hvilken hjelp som kommer fra Statped, bør vi jobbe med informasjonstiltak overfor foresatte.

Kompetanseheving

I Statpedundersøkelsen 2022 spurte vi barnehager, skoler og PPT om hvordan Statped bidrar til kompetanseheving og praksis. Resultatene viste at 89 % mente at bistanden vår bidro til å heve kompetansen deres. 86 % mente at bistand gjorde dem i stand til å møte brukerne på en bedre måte, mens 78 % mente at bistanden vår bidro til å forbedre praksis. Det var en liten økning fra Statpedundersøkelsen 2020. Det samme gjelder om barnehager, skoler og PPT vil anbefale andre å benytte tjenestene våre. 93 % ville det i 2022, mot 90 % i 2020. Resultatene viser at bistanden vår blir satt pris på og er til hjelp.

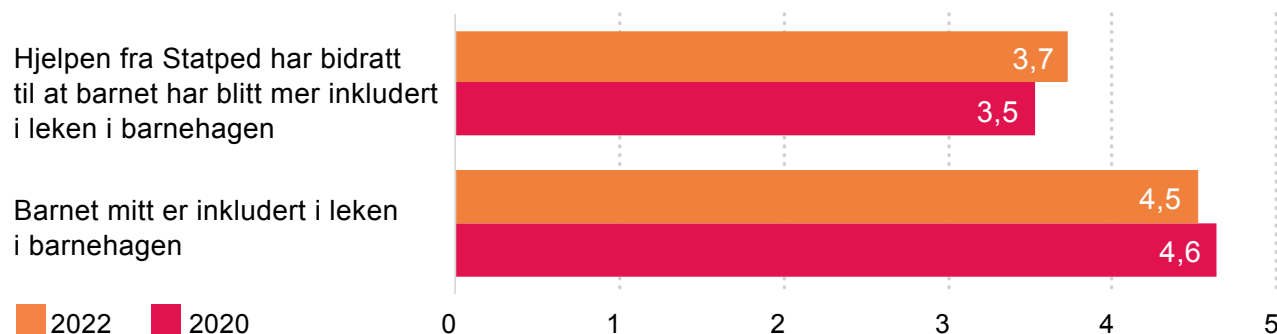
Barn og unge får utviklet sitt potensial

Å gi råd og veiledning ut fra behovene til det enkelte barnet og den enkelte eleven er viktig i arbeidet vårt. En målsetting i arbeidet med individualsaker er at alle i størst mulig grad får delta og dra nytte av ordinære leke- og læringsmiljøer, og at alle får tilpasset opplæring ut fra egne forutsetninger. Vi jobbet for å gi tilretteleggingen som trengs, i tråd med forventningene om tidlig innsats.

Tilbakemeldingene fra brukerundersøkelsen, samarbeidsavtaler og skriftlige evalueringer til rådgiverne våre viste at PPT og kommuner var tilfreds med Statpeds kartlegging og rådgivning i 2022. En generell tilbakemelding fra foreldre var at hjelpen er profesjonell, og at vi evner å lytte til barnet. Det trakk også frem at Statped har en spisskompetanse som dekker behovet, og at spesiapedagogisk tilrettelegging bidrar til endring.

Overgangen mellom opplæringsnivåene er et viktig område for samarbeid. Rutiner, klare roller og god kommunikasjon er avgjørende for å håndtere ansvarsovertakelser mellom PPT, barnehage og skole, og viktig for å ivareta råd om tiltak som Statped har gitt.

Inkludering i barnehagen – sammenligning med 2020

Mollies skolestart er planlagt i halvannet år

Foto: Sveinung Wiig Andersen, Statped

I lang tid har Mollie (6) gledet seg til å begynne på skolen. Men skolestart innebærer langt mer enn å kjøpe ny skolesekk for jenta som er født blind. I halvannet år har laget rundt henne forberedt overgangen.

– Som skole får vi så mye igjen. Dette er vinn-vinn for alle. Mollie tilfører oss noe viktig. Hun lærer både oss voksne og elevene noe om å være annerledes. Da må vi gjøre det vi kan for å legge til rette, forklarer rektor Margarethe Steinholt ved Langset skole på Minnesund.

Skolen har vært tidlig ute og har i lang tid hatt dialog med barnehagen, PPT, Statped og Blindeforbundet. Kontaktlærer var tidlig på plass. Begge kontaktlærerne på trinnet er alt i gang med kompetanseheving og kurs i regi av Statped og videreutdanning i punktskrift. Midler er avklart med kommunen. Trinnet er delt i to mindre grupper for å skape oversikt. Hjelpe- og læremidler er kjøpt inn.

– Vi har dedikerte lærere, og det gir oss mye. Det å få på plass de riktige lærerne som virkelig vil dette, er avgjørende. Det er viktig for oss at foreldrene skal føle seg trygge på at vi tar dette på alvor, sier rektoren.

Viktig støtte fra Statped

– Vi opplever stor interesse fra skolen. Lærerne er veldig nysgjerrige og interesserte. De får etterutdanning og ressurser. På førskole-dagene lagde de taktil dagsplan, ledelinjer og møtte Mollie og oss på en veldig fin måte, sier mor Nina Kristin Berge og far Jan Thore Nilsen. De har erfart betydning av støtte og forteller om hvordan rådgivere i Statped har fulgt dem fra Mollie var liten.

– Statped har betydd veldig mye for oss. Støtten og tryggheten i å ha nær dialog med en erfaren spesialist på behovene til barnet ditt, betyr mye. De første foreldrekursene var umåtelig viktige. Det var også fint å kunne ta del i andre foreldres erfaringer.

En solid lagjobb

Rådgiver i Statped, Silje Benonisen, har fulgt Mollie gjennom flere år og tror det ligger godt til rette for en god overgang.

– Et godt lag i barnehagen har gjort en solid jobb. Vår rolle har vært å støtte dem i det de har stått i. Vi har jobbet mye med lek og sosialt samspill. Det å tåle andre barn tett på. Det å avvise på en høflig måte for å unngå å skuffe andre barn, forklarer Benonisen.

– Vi har opplevd et lag der alle har stilt opp fra første ansvarsgruppemøte der overgang ble tema. Det har vært gjort klare avtaler om hvem som gjør hva. Mollie er veldig klar for skole, og hun har en god familie og et godt lag rundt seg, sier Statped-rådgiveren.

Sårbare barn

Vi vurderte risiko for at sårbare barn ikke ble tilstrekkelig sett, og at behov ikke ble avdekket som følge av covid-19-pandemien. Vurderingen vår er at dette fortsatt er tilfelle. Henvendelser til Statped's *Spør oss*-tjeneste indikerte dette.

Der kan barnehage, skole, PPT og foreldre kommunisere med oss for raskt å få avklarende svar på spesialpedagogiske spørsmål og få råd om hva de kan gjøre videre. Flere kommuner opplyste oss om at de har for stor pågang av brukere med spesialpedagogiske behov. Det kan resultere i forsinkede søknader til Statped. I 2022 fikk vi også meldinger fra Statsforvalteren om at enkelte kommuner ikke klarte å skille mellom ordinære søknader til Statped og søknader til kompetanseløftet. Dermed trodde de at alle søknader måtte gå gjennom samarbeid med UH i kompetanseløftet. Dette gjaldt både individ- og system-saker. Statped erfarte at dette gir risiko for at enkelte behov hos sårbare barn ikke blir avdekket og fulgt opp.

Tegnspråkfeltet rapporterte om etterslep i kommunene med å ferdigstille sakkyndige vurderinger. Dette gjorde at vedtak om deltids-opplæring høsten 2022 ble stående på vent, og at ikke alle elever som hadde behov, fikk denne tjenesten. Dette kunne igjen påvirke andre tjenester som kommunene søkte om

for samme barn. Vi erfarte at dette fordrer god dialog med PPT, og at vi bidrar med relevant informasjon, eksempelvis om nødvendig innhold i sakkyndig vurdering.

Alvorlig skolefravær er et økende problem i Norge. Et økende antall barn med nevro-utviklingsforstyrrelser i barneskolealder har alvorlig og ufrivillig skolefravær. Statped ser en risiko for kapasitetsutfordring i sektor. Gjennom besøk hos PPT og oppvekstsjefer i kommuner og resultater fra Statpedundersøkelsen 2022 så vi en tendens til økt alvorlig skolefravær. Både store og små kommuner opplevde økende problemer på området og ga uttrykk for at de var vanskelige å håndtere. Årsakene er kompetansemangel og et komplekst årsaksbilde som kan medvirke til uklar fordeling av roller og ansvar mellom involverte tjenester og faggrupper.

På tvers av kommuner skiller behovet for økt kunnskap om å håndtere alvorlig skolefravær seg ut som et område med et stort kompetansegap. Skolefravær må være et

tverrfaglig samarbeid der laget rundt barnet – skole, PPT og helsetjeneste – jobber sammen. Tidlig innsats på området er viktig for å forebygge alvorlig fravær. Statped erfarer at skolefraværssaker ofte er sammensatte og krever mye arbeid fra mange hold. Vi erfarer også at kommunene ofte ser på skolefravær som en skolemiljøsak. Fraværet blir først relevant for PPT når det har gått lang tid og det har blitt alvorlig. Sakene kunne ha fått et annet utfall hvis kommunene hadde satt inn ressurser på et tidligere tidspunkt. PPT påpeker at de blir involvert for seint og må drive brannslukning når et barn ikke lenger har utbytte av ordinær undervisning.

I Statpedundersøkelsen 2022 så vi en tendens til at store kommuner har bedre forutsetninger og fagkompetanse på dette området. De etter-spør i mindre grad bistand fra Statped i slike saker. Derimot ga et stort flertall av små kommuner uttrykk for at de var avhengige av ekstern kompetanse innen dette feltet. De mente at Statped må være en sentral aktør i denne sammenhengen.

Når komplekse vansker fører til alvorlig skolefravær

Foto: Sveinung Wiig Andersen, Statped

Barn og unge med alvorlig og langvarig skolefravær øker i mange kommuner. Ofte har elevene komplekse og sammensatte vansker.

Asker kommune er en av kommunene som har jobbet systematisk for å øke kompetansen på dette området. Dette skjer i et tett samarbeid med Statped, både på individ- og systemnivå. Nå er kommunen i gode spor og har fått på plass bedre systemer for å håndtere langvarig skolefravær blant elever med komplekse vansker. Nøkkelen har vært økt kunnskap og forståelse. De har fått bedre innsikt i hvorfor elevene blir borte fra skolen.

Nå gjennomgår hele PP-tjenesten et kompetanseprogram med en kompetansepakke i fire moduler levert av Statped.

– Vi opplevde en sterk økning i skolefravær spesielt hos elever med nevrodiagnoser. Da var det naturlig for oss å kontakte Statped. Vi kunne ikke leve med at det bare var enkelte PP-rådgivere som hadde kunnskap om dette. Nå skal kompetansen komme hver enkelt skole til nytte, forklarer Marianne Ennals. Hun er systemveileder i Asker kommune

Mestring og trygghet ble nøkkelen

PP-rådgiver Prince Kabeya er saksbehandler i en av individsakene der Statped gir støtte. Da han kom inn var det svært høyt stressnivå hos alle parter, og situasjonen var vanskelig.

– Jeg var opptatt av å snakke med eleven og få hans perspektiv. Mitt fokus var nytenking og å hjelpe skolen med å forstå elevens utfordringer. Det kom inn en kontaktlærer med høy relasjonskompetanse.

Vi oppfordret han til å dra hjem og prate med eleven. Dette skulle vise seg å bli et viktig vendepunkt. En god relasjon og trygghet ble gradvis etablert, stressnivået gikk ned, og i høst er han tilbake på skolen. Det er fremdeles skjørt, men vi er i et godt spor, sier PP-rådgiveren.

Press ble borte

Foreldrene roser både kontaktlærer, PPT og Statped. De opplever at et godt samarbeid med felles forståelse har vært helt avgjørende for å lykkes.

– Som foreldre blir du fortvilet. Vi tok det ulikt, men klarte likevel å være et godt team som utfylte hverandre. Når stress og press forsvant og hans stemme ble hørt, endret ting seg. Nøkkelen var å gi han mestring og kontroll over egen situasjon, forklarer foreldrene.

Statped-støtte på system- og individnivå

Kristine Damsgaard og Maren-Johanne Nordby har vært sentrale rådgivere fra Statped i arbeidet:

– Dette er krevende saker å gå inn i, og vi er opptatt av å legge igjen kompetanse i kommunene elevene bor i. Derfor tilbyr vi kompetansepakker i kombinasjon med at vi følger opp noen individsaker. Individsakene blir også brukt som case i systemarbeidet. På den måten blir systemarbeidet forankret i lokal virkelighet, forklarer rådgiverne.

Kompetanseløftet

Tilskudd til lokal kompetansebygging

I 2022 var Statped en etterspurt drøftingspartner i lokale kompetansenettverk og samarbeidsfora. Vi deltok på over 140 nettverks- og samarbeidsmøter, samlinger og konferanser, og vi bidro med innlegg og deltok i drøftinger og diskusjoner.

Statped bidro med faglige perspektiver, viste muligheter og hjalp til med å reflektere rundt kompetansebehov og tiltak for å møte behov. Vi opplevde å bli lyttet til i de ulike foraene.

I noen fylker bidro vi også i arbeid med langsiktige planer, blant annet med statistikkgrunnlag. Videre ivaretok vi det samiske perspektivet i aktuelle fylker. I tillegg deltok vi på fagdager arrangert av Statsforvalteren, sammen med UH og kommunene.

I løpet av året fikk vi ni henvendelser fra UH om å bidra til kommunale kompetansehevingstiltak (samme antall som i 2021). UH etterspurte kompetanse innen alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK), autisme, adferdsvansker, inkluderende praksis (refleksjonsverktøy), matematikkvansker og skolefravær. Vi ga også kompetanseheving til UiA om digital didaktikk.

Samarbeid med UH-nettverk

Statped etablerte samarbeid med det nye nasjonale UH-nettverket for kompetanseløftet i spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Det blir koordinert av USN, og styringsgruppen består av UiS, UiT og HVO. I 2022 var Statped representert med en medarbeider i arbeidsgruppen. Vi bidro med informasjon, deltok på samlinger for UH og kom med innspill om å dele erfaringer og utvikle tiltak. Vi bidro også til å planlegge og gjennomføre konferansen «Å bygge lag», som UH-nettverket arrangerte 31. oktober. Samarbeidet mellom UH og Statped i kompetanseløftet synliggjorde vi også gjennom innlegg på Statpeds nasjonale fagtorg i 2022. Der fortalte USN om arbeid med ASK i Lier kommune, der de ba oss om bistand.

Nettressurser

Statped samarbeidet med Utdanningsdirektoratet (Udir) om å utvikle en kompetansepakke om inkluderende praksis. Vi hadde ansvar for det faglige innholdet i pakken, som ble lansert 2. november. Tilbakemeldingene fra kommunene var veldig gode, og svært mange logget seg på og tok modulene i bruk (3 800 ansatte og 800 ledere). Vi samarbeidet også med Udir om å revidere og supplere informasjon på udir.no om spesialpedagogikk, tilrettelegging og spesialpedagogiske fagområder. Ansatte i Statped skrev tekstene. Gjensidige lenker binder spesialpedagogisk informasjon på udir.no og statped.no sammen. Over tid samarbeider Statped og Udir om å holde spesialpedagogisk informasjon på udir.no ved like.

Samarbeid med Udir og KS

Samarbeidet med Udir og KS i kompetanseløftet var tillitsfullt og godt. Vi stilte opp på hverandres arenaer og hadde regelmessige samkjøringsmøter.

Lavere tempo enn antatt i kompetansebygging

I Statpedundersøkelsen 2022 meldte små kommuner at de hadde dårligere forutsetninger enn større kommuner for å møte kravene i kompetanseløftet.

Det er fortsatt mange kommuner som jobber med å kartlegge kompetansebehov og bygge strukturer for kompetanseløftet. Statped erfarer at de politiske føringene for kompetansebygging blir fulgt opp. Kompetansebygging skjer i stor grad i laget rundet barnet og innenfor temaer som inkludering, flerspråklighet, ASK, adferds- og matematikkvansker.

Kompetansebehov i sektor

Covid-19-pandemien styrket Statpeds digitale tjenestetilbud. Digitale kurs gir større deltakerflate og tilgjengelighet for hele landet. Det er en fordel. Samtidig er vi bekymret for spisskompetansen i kommuner og fylkeskommuner og muligheten vi har til å levere tjenester i lys av kompetansebehovene som sektor gir uttrykk for at den har. Vi er bekymret for at kommunene ikke vil ha etablert nødvendig kompetanse på våre fagområder innen utgangen av 2024. Mange faktorer spiller inn, eksempelvis kommuneøkonomi, rekrutteringsproblematikk og demografisk utvikling. Statped erfarer at nedskalering og utfasing av oppgaver hos oss i samme periode øker risikoen for at barn, elever og voksne med opplæringsrett ikke får den oppfølgingen de har behov for og krav på når vi ikke kan yte nødvendig bistand.

Resultater, aktiviteter, effekter og måloppnåelse

Utvalgte resultater, effekter og oppnådde mål i 2022

Hovedmål 1 – Tjenesteyting

Barnehage- og skoleeiere får målrettede tjenester på det spesialpedagogiske området

Inkludering i barnehage og skole handler om at alle barn og elever skal oppleve at de har en naturlig plass i fellesskapet. De skal føle seg trygge, erfare at de er betydningsfulle og medvirke til å utforme sitt eget tilbud. Et inkluderende fellesskap omfatter alle barn og elever.

Tjenester skal ytes raskt og være digitalt tilgjengelige

I 2022 fortsatte Statped med å levere god digital tjenesteyting. Digitalisering har på flere områder økt tilgjengeligheten for brukere og samarbeidspartnere, gjort mange mer effektive, gitt læringsutbytte til flere og til en viss grad styrket inkluderingen.

I løpet av året la vi vekt på å yte tjenester stabilt og kontinuerlig, og i alle divisjoner fulgte vi systematisk opp tid til saksbehandling.

Vi innførte også rutiner for å sikre rask saksbehandling, men det er krevende når vi omorganiserer oss, og det vil gi effekter først etter hvert.

Vi arbeidet også systematisk med å innføre digital første-konsultasjon i 2022. Vi vurderte kontinuerlig hvilke tjenester vi kan gi digitalt, og hvilke som fordrer at vi er fysisk til stede i en kommune. Enkelte av brukerne våre med kombinerte sansetap og døvblindhet, sterkt nedsatt syn, komplekse sammensatte vansker

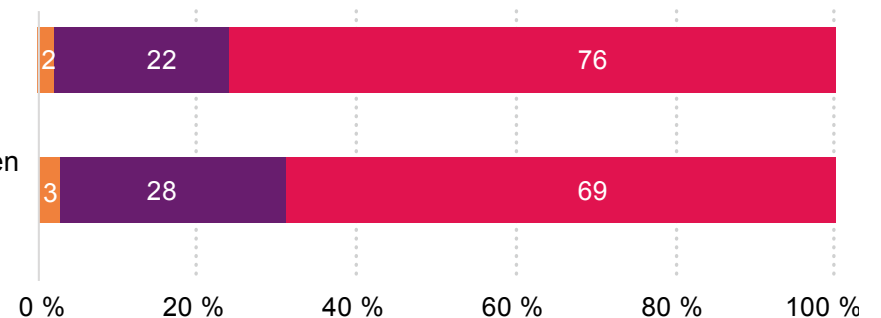
og tegnspråk som førstespråk har lite utbytte av digitale verktøy. Vi vurderte også digital tjenesteyting i lys av ulike digitale verktøy, plattformer som samarbeidspartnerne våre bruker, universell utforming og personvern.

Statpedundersøkelsen 2022 viste at de fleste var fornøyd med digital formidling av tjenester fra Statped. På spørsmål om den innholdsmessige kvaliteten vurderte hele 76 % av PP-tjenestene den som «høy».

Opplevde du den innholdsmessige kvaliteten på den digitale tjenesten som høy, middels eller lav?

Opplevde du den tekniske kvaliteten på den digitale tjenesten som høy, middels eller lav?

lav middels høy

Saksbehandlingstid og ventetid

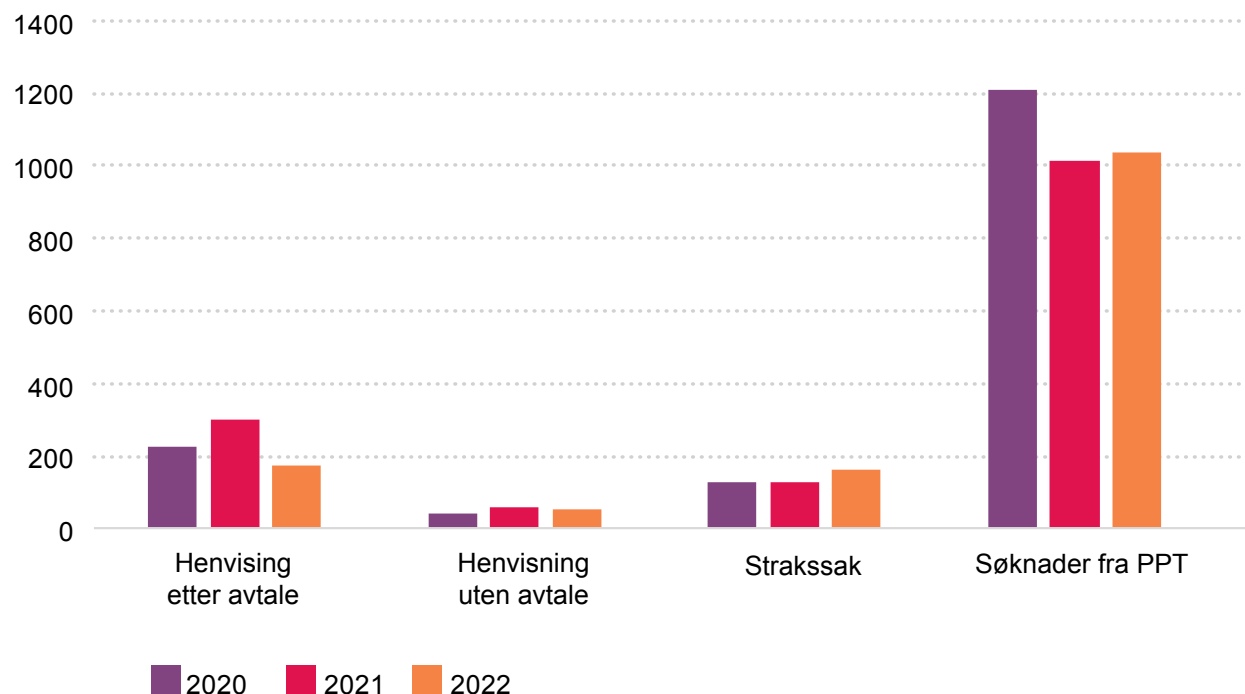
I 2021 var gjennomsnittlig saksbehandlingstid for individualsaker 44 dager. Til tross for at vi bestrebet oss på å levere tjenester raskt i 2022, økte den gjennomsnittlige saksbehandlings- og ventetiden vår fra 2021 til 2022. Årsakene er at vi fikk flere søknader samtidig som vi hadde færre ressurser, og at ny organisering fra 1. mai skapte noen forsinkelser. Gjennomsnittlig saksbehandlings- og ventetid i 2022 var 53 dager for individtjenester. Det er innenfor ambisjonen vår om 56 dager. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 17 dager, mens gjennomsnittlig ventetid var 36 dager.

Søknader

Både i 2020 og 2021 gikk antall søknader fra PPT ned sammenliknet med året før. I 2022 flatet nedgangen ut og snudde, og vi så en svak økning sammenliknet med 2021. Antall straks-saker økte også. Dette er tjenester som vi hovedsakelig gir der sped- eller småbarn har nyoppdagete sansetap, og der barn og elever får en alvorlig ervervet hjerneskade.

Statped innvilget 91 % av søknadene fra PPT i 2022, og 96 % av henvisningene vi mottok etter avtale med helseforetakene. Flest henvisninger kom fra spesialisthelsetjenesten og gjaldt oppfølging av leppe-, kjeve- og ganespalte (LKG). I løpet av året mottok vi også noen henvisninger uten avtale, men innvilget færre enn fem.

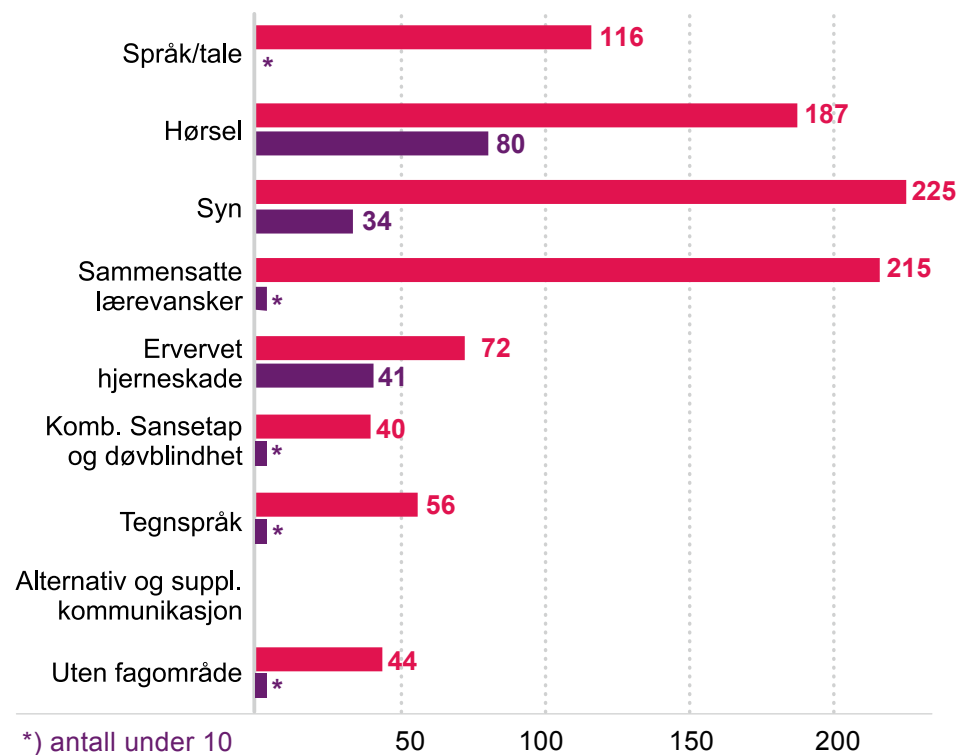
Antall mottatte søknader, henvisninger og straks-saker

Innvilgete søknader fra PPT og strakssaker fordelt på fagområde 2022

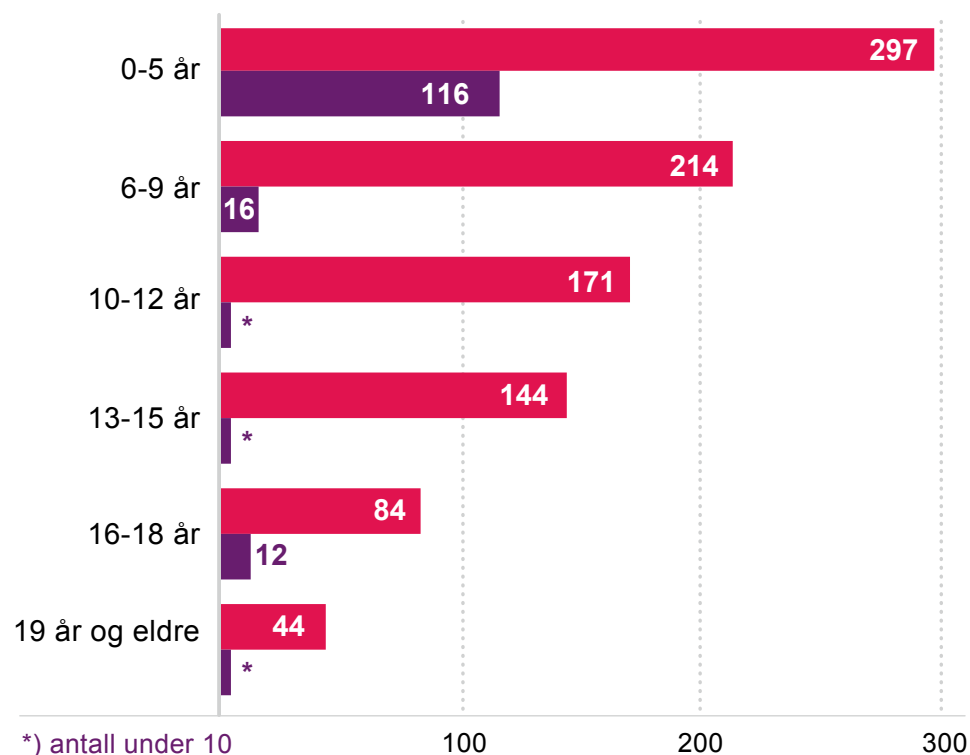
I 2022 fikk Statped flest søknader fra PPT på fagområdet sammensatte lærevansker. Vi innvilget imidlertid ikke alle. Vi innvilget flest søknader på fagområdet syn.

Fagområdet hørsel hadde flest straks-saker. Syn hadde også mange straks-saker, mens kombinerte sansetap og døvblindhet har et lavere antall.

Innvilgete søknader fra PPT og strakssaker fordelt på brukerens aldersgruppe 2022

Det var flest straks-saker i aldersgruppen 0–5 år. I 2022 innvilget vi færre søknader fra PPT der personer var 19 år og eldre, 44 i 2022 mot 75 i 2021

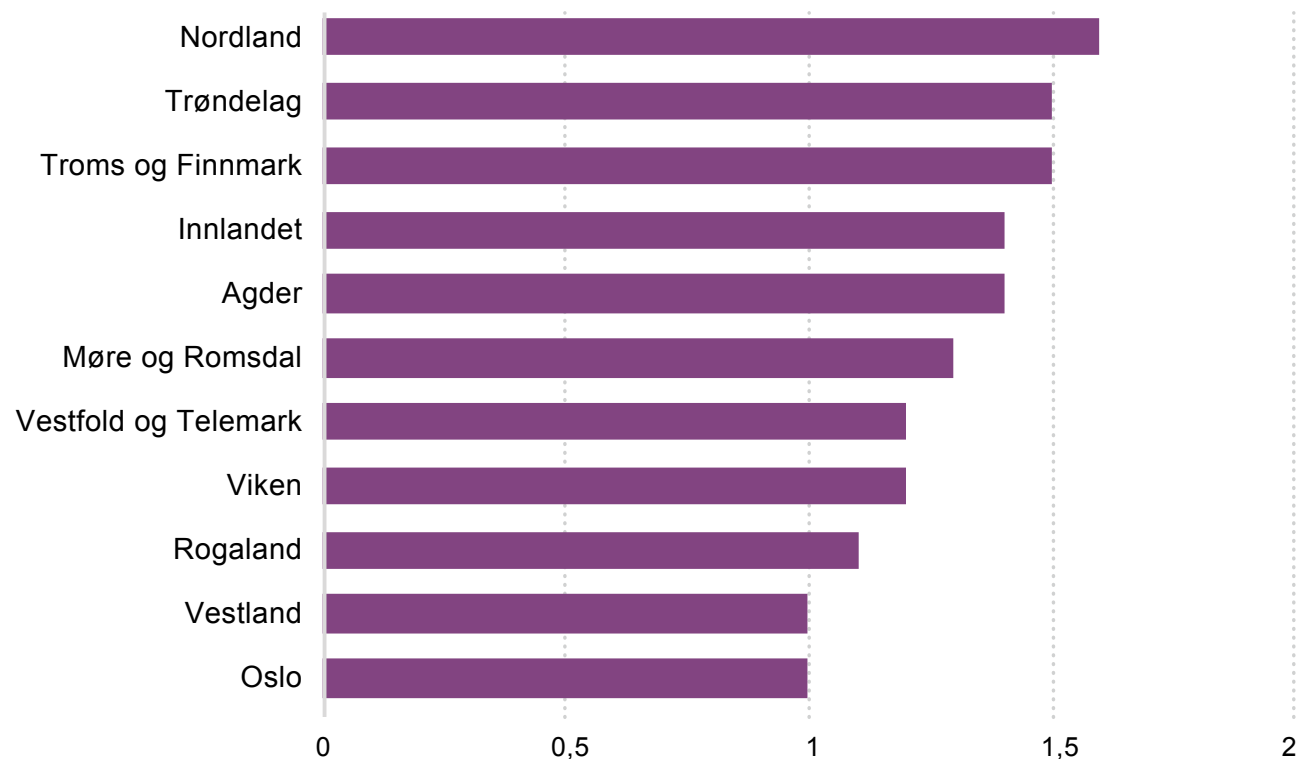

■ Antall innvilgete søknader fra PPT ■ Antall straks-saker oppstartet

Statpeds brukere fordelt på fylker

I 2022 hadde Statped flest brukere fra de tre nordligste fylkene sett i forhold til innbyggertall. Viken, Trøndelag og Oslo var fylkene med høyest antall brukere hos Statped, med henholdsvis 1 497, 730 og 680 brukere som mottok tjenester i løpet av året.

Antall aktive brukere i 2022 fordelt på fylker, per 1000 innbyggere

Antall tjenester

Oversikt over antall tjenester og søknader	2020	2021	2022
Antall brukere som fikk tjenester i perioden (individbaserte tjenester)	7 289	6 917	6 674
Antall søknader, henvisninger, strakssaker - individbaserte tjenester	1 595	1 502	1 430
Antall systembaserte tjenester (inkl. kurs)	1 918	1 862	1 950
Antall søknader om systembaserte tjenester	185	166	206

Tidlig innsats

Statped har stort fokus på tidlig innsats. Små barn er i rivende utvikling. Derfor er det viktig å oppdage, gjenkjenne og sette i verk tiltak tidlig slik at eventuelle vansker eller tilleggsvansker ikke eskalerer. Eksempler på tidlig innsats er straks-tjenestene våre innen fagområdene syn, hørsel og ervervet hjerne-skade (EHS), der vi har som ambisjon å bistå innen to uker etter søknad med å veilede og informere om opplæringsbehov og muligheter. Helsetjenester kan primært søke om en straks-tjeneste hos oss.

Sammen med innsats innenfor straks-saker var en egen divisjon for barnehage i Statped's nye organisering fra 1. mai et grep for å bidra til arbeid med tidlig innsats. Majoriteten av straks-saker gir vi til barn i alderen 0–5 år, men det kan også oppstå behov senere i livet knyttet til sykdommer og ulykker.

Statped arbeidet systematisk gjennom året for å gjøre pedagogiske tilbud gode fra tidlig småbarnsalder. Vi skolerte barnehager og skoler i forebyggende arbeid og lærte dem å sette inn tiltak så snart de måtte avdekke utfordringer. Statpedundersøkelsen 2022 viste også at brukere med barnehagebarn opplevde at de fikk hjelpen de trengte.

Vi erfarte at vi må øke kompetanse, ressurser og tilbud som støtter tidlig innsats. Særlig gjelder dette barn under opplæringspliktig alder med rett til opplæring i og på tegnspråk. I 2022 hadde ikke Statped et pedagogisk tilbud til tegnspråklige barn under opplæringspliktig alder, men vi erfarte at det er nødvendig for å ivareta tidlig innsats og sikre språkutvikling hos disse barna. Grunnen er at de er i en kritisk fase for å utvikle språk, men mangler et naturlig og stort språkmiljø, slik barn har som hører og bruker talespråk. I 2023 vil vi derfor vurdere å utvikle et tilbud om deltidsopplæring for tegnspråklige barn mellom halvannet og seks år.

Tilpassede og målrettede tjenester

Gjennom året ga vi tilpassede tjenester i samsvar med mandatet og hovedmålene våre. Vi utformet tjenestene som følge av samtaler med kommuner, fylkeskommuner og brukere. Vi drøftet både individ- og system-baserte tjenester før PPT søkte oss om dem. Slik kartla vi kontekst, fikk felles forståelse av behov og sikret rett kompetanse i hver sak.

Det er nødvendig for Statped at brukere og kommuner beskriver forventningene sine til oss. Da kan vi forstå og innrette tjenestene våre etter det. I 2022 vurderte vi digital og fysisk tjenesteyting opp mot behov og kompleksitet.

Flere fagavdelinger bidro i saker ved behov. Vi drøftet individualsaker fortløpende med PPT og brukere for å sikre at tjenester var tilpasset til behov.

Statped brukte kompetanse på tvers av divisjoner og kontorsteder for at kommuner og fylkeskommuner skulle få høy kvalitet og tilpassede tjenester. Samlet sett viste Statpedundersøkelsen 2022 og tilbakemeldinger at skoleeiere, PPT og brukere fikk målrettede tjenester og kvalifisert god bistand. De var godt fornøyde med Statped's tjenester og skårte oss til rundt 4,5 av 5.

Samlet sett (PPT):

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Statpedes tjenester? (4,3)

Samlet sett er det høy kvalitet på tjenestene fra Statped (4,5)

Vi kan anbefale andre PPT-kontorer å benytte Statpedes tjenester (4,7)

Samlet sett (skoler og barnehager):

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Statpedes tjenester? (4,5)

Samlet sett er det høy kvalitet på tjenestene fra Statped (4,6)

Vi kan anbefale andre PPT-kontorer å benytte Statpedes tjenester (4,7)

Samlet sett (brukere):

Jeg kan anbefale Statpedes tjenester til andre foreldre i vår situasjon / andre i min situasjon (4,5)

Samlet sett har involveringen fra Statped vært positiv for mitt barn/meg (4,5)

Jeg er glad for hjelpen fra Statped (4,5)

0 % 25 % 50 % 75 % 100 %

Uenig Litt uenig Verken/eller Litt enig Enig Vet ikke/ikke relevant

Tilgang til tjenester

Statpedundersøkelsen 2022 og generelle tilbakemeldinger viste hovedsakelig at både brukere og samarbeidspartnere var godt fornøyd med tjenestene de fikk. Samtidig viste undersøkelsen at skoler og barnehager opplevde at det tar for lang tid å få bistand fra oss. Enkelte kommuner oppfattet Statped som byråkratisk, og at det tok uforholdsmessig lang tid å få kontakt. Vi erfarte at en enklere søknadsprosess og et utvidet lavterskeltilbud vil gjøre det lettere for kommunene å bruke tjenestene våre. *Spør oss*-tjenesten vår er eksempel på et utvidet lavterskeltilbud.

Statped erfarte også at kommunene har et stort informasjonsbehov. Derfor prioriterte vi å informere dem om endringer i Statped. Statpedundersøkelsen 2022 viste at de ønsket at Statped forblir en ressurs for PPT, og at de særlig har behov for kompetanse på fagområdene syn, hørsel, kombinerte sansetap og døvblindhet.

Statpedundersøkelsen 2022 viste at små kommuner brukte tjenestene våre oftere enn store kommuner. Små kommuner brukte også flere av tjenestene våre enn store, og noen små brukte tjenester som omfattet de fleste fagområdene våre. Undersøkelsen viste dessuten at små kommuner som benyttet oss mye, hadde fått mer å gjøre.

Dermed behøvde de mer bistand der egen kompetanse ikke strakk til. For større kommuner viste undersøkelsen at de prøvde å dekke kompetansebehovene sine selv, og at de så på kontakt med Statped som ekstraarbeid og unødig byråkrati. Imidlertid brukte de oss i individualsaker, særlig når det gjaldt lavfrekvente vansker som syn og hørsel, store språkvansker, alvorlige sammensatte vansker og alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK). I tillegg brukte de digitale tjenester og verktøy oftere enn små kommuner.

Undersøkelsen viste også at både små og store kommuner brukte de individrettede tjenestene våre mer enn de systemrettede. Dette gjaldt særlig tjenester innen sansetap, multifunksjonsnedshemming, ASK og autisme. Fellesnevneren var saker som er svært komplekse, der PPT i alle kommuner kan ha liten erfaring og kompetanse på området.

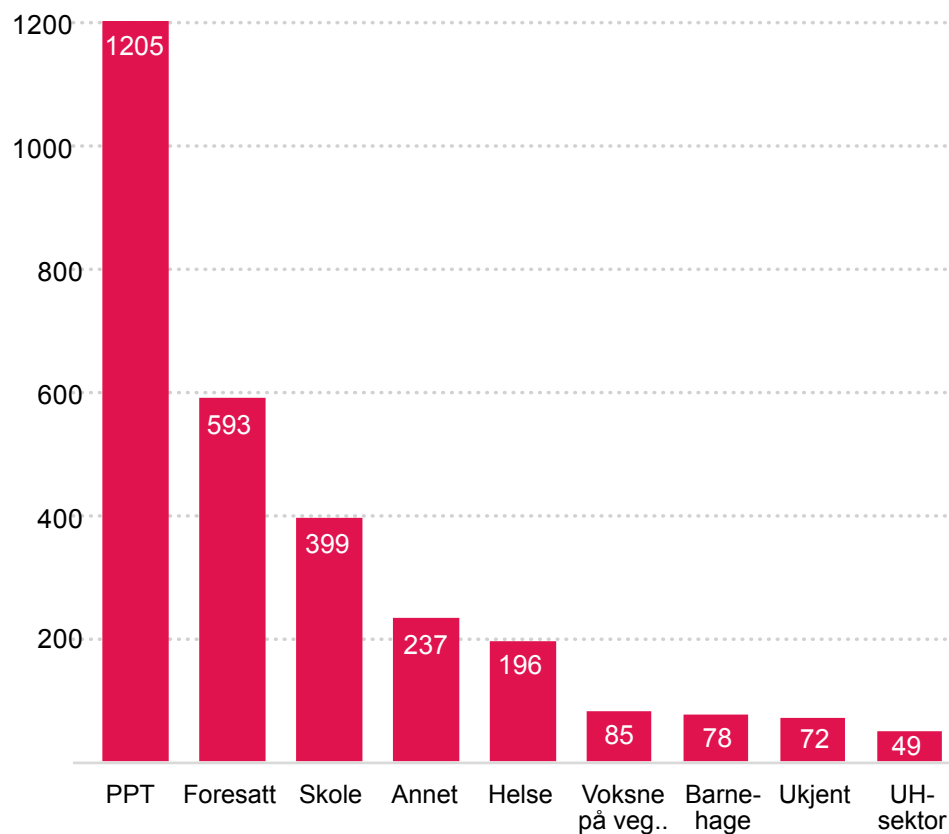
Spør oss

Statpeds *Spør oss*-tjeneste er et lavterskeltilbud til kommunene. Fra 1. mai ble den en permanent tjeneste som egen avdeling. Tjenesten er heldigital og besvarer henvendelser om spesialpedagogiske spørsmål på telefon, chat og e-post. Avdelingen har kompetanse på og erfaring med de fleste spesialpedagogiske fagområder i Statped, og rådgiverne arbeider på flere kontorsteder.

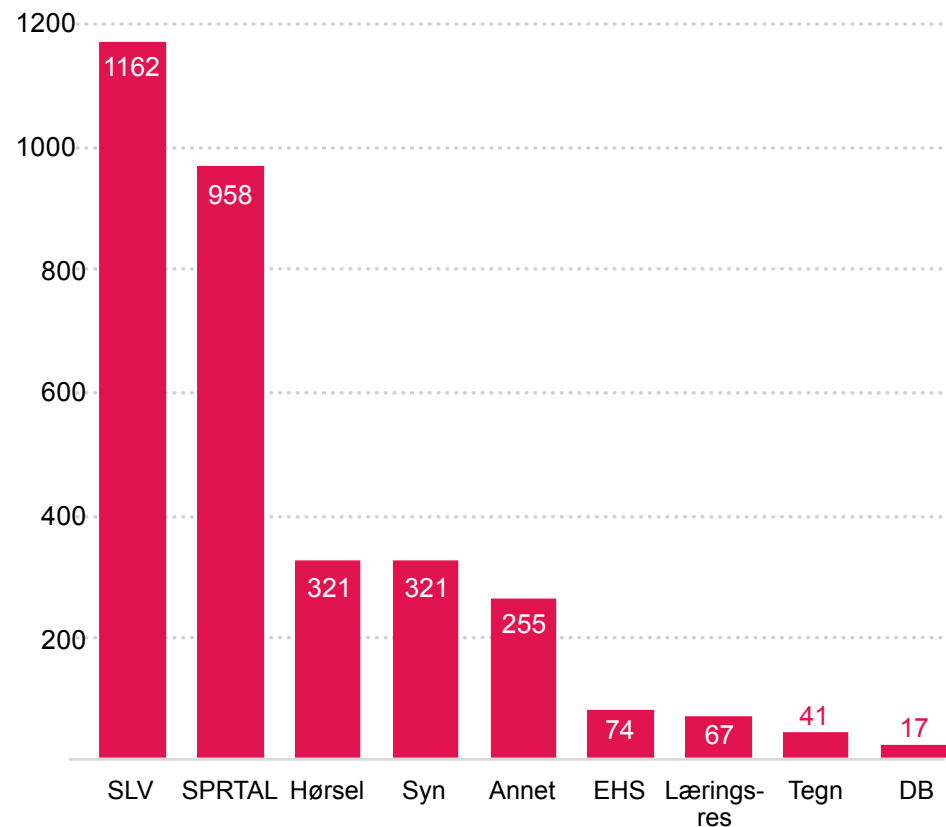
Avdelingen hadde 2 914 henvendelser i 2022. Det var litt færre enn i 2021, da vi hadde svært stor pågang, delvis som følge av covid-19-pandemi og nedstengning. Mange henvendelser i 2022 viste at tilbudet fortsatt var viktig og nødvendig for samarbeidspartnerne våre. Statpedundersøkelsen 2022 viste at samarbeidspartnerne var svært fornøyd med tjenesten. PPT var den største gruppen som henvendte seg til *Spør oss*. De utgjorde nesten 40 % av henvendelsene. Den nest største gruppen var foresatte med om lag 20 % av henvendelsene.

Undersøkelsen viste at *Spør oss*-tjenesten var viktig for kommunene, fordi den møtte behovet deres for å bli veiledet raskt.

Antall henvendelser til «Spør oss»:

Fordeling på fagområder*:

*294 av henvendelsene gjaldt flere fagområder

Antall henvendelser

2 914

Spesialpedagogisk innsats for ukrainske flyktningbarn

Statped jobber med å forsterke spesialpedagogisk støtte til kommuner, som skal bosette flyktninger fra Ukraina. I 2022 fikk vi noen saker som vi håndterte på ordinært vis. Norge hadde høy bosetting i 2022, og norske myndigheter forventer høye tall i 2023 også. Dermed kan Statped få flere henvendelser knyttet til ukrainske flyktningbarn i 2023.

Mottatte klager

Statped mottok ingen klager på vedtak om tjenester i 2022. Det forelå én skriftlig klage på tjenester som er gitt. Den dreier seg om at vi byttet kontaktperson som følge av ny organisering fra 1. mai. Vi fulgte opp klagen i henhold til gjeldende retningslinjer, og saken ble avsluttet i 2022.

Hovedmål 2 – Kompetansespredning

Barnehage- og skoleeiere har ansatte med kunnskap og kompetanse som fremmer utvikling og inkludering

Statped bidrar med spesialpedagogisk kunnskap og kompetanse gjennom

- ordinære rådgivningstjenester
- kurs
- konferanser
- webinarer
- nettverksarbeid
- læringsressurser
- læremidler
- informasjon på statped.no
- prosjektsamarbeid
- tjenester til UH-sektor
- Spør oss-tjenesten

Vi baserer kunnskap og kompetanse på forskning, erfaringsbasert kunnskap, bruker-kunnskap og kjennskap til brukergruppens kontekst. Vi legger også vekt på lokale og kulturelle forhold, som er en forutsetning for et godt tilrettelagt og inkluderende læringsmiljø.

Statpedundersøkelsen 2022 konkluderte med at brukerne og samarbeidspartnerne er godt fornøyd med tjenestene våre.

Tjenester til barnehage- og skoleeiere

Rask og enkel tilgang til tjenester

I 2022 ga Statped tjenester på bakgrunn av søknader, avtaler, oppdrag fra KD eller egen-initierte systemtjenester. Behov hos brukere og samarbeidspartnere lå til grunn for tjenester fra oss. Vi ga 1 950 aktive systemtjenester i 2022, mot 1 862 i 2021.

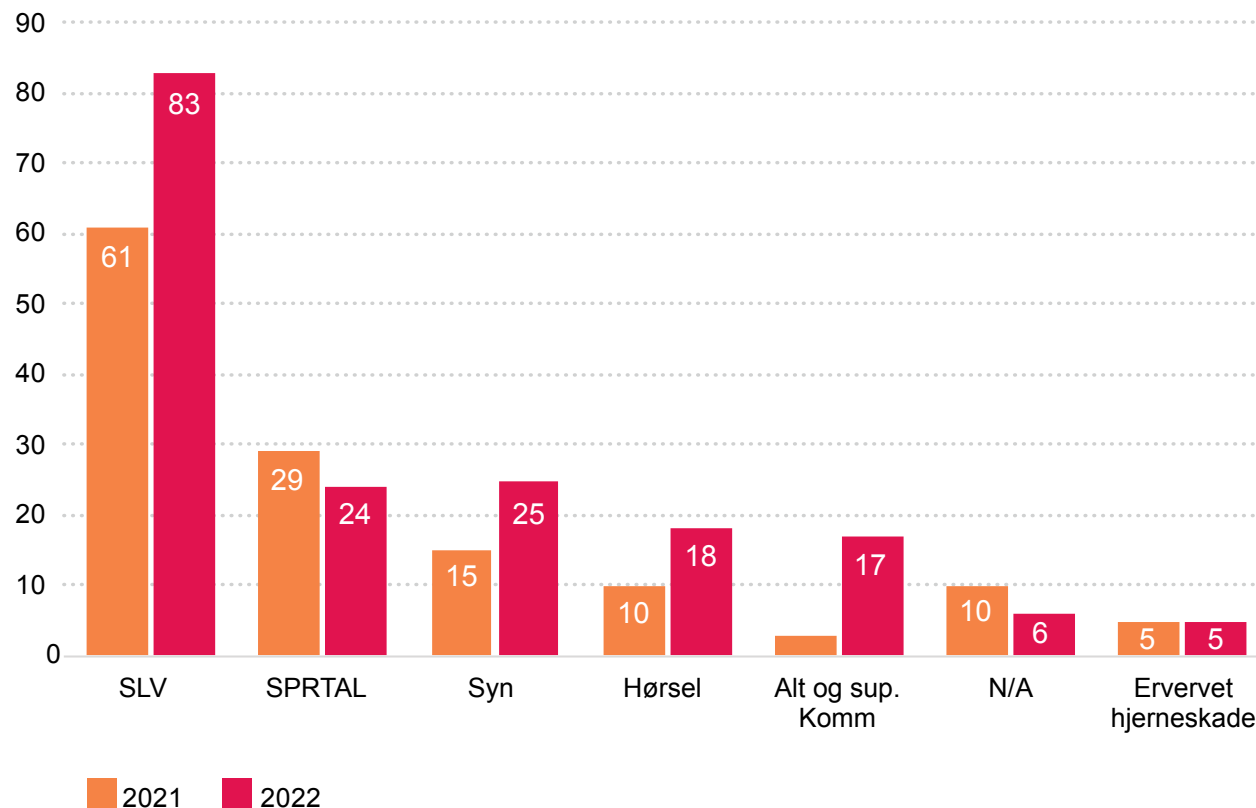
Saksbehandlingstiden for systemsøknader var 23 dager i gjennomsnitt. Det er litt høyere enn i 2021, da snittet var 20 dager. Årsaken er at saksbehandlingen tok lengre tid da vi innførte ny organisasjonsmodell fra 1. mai.

Svarene i Statpedundersøkelsen 2022 viste at vi ga samarbeidspartnerne våre rask og enkel tilgang til god spesialpedagogisk kunnskap og kompetanse. Undersøkelsen dokumenterte høy måloppnåelse på påstander om «tilgjengelighet» og å «levere tjenester som avtalt» både hos ansatte i PPT, skoler og barnehager.

PPT meldte også at de fikk enkel og rask tilgang til kunnskap og kompetanse gjennom *Spør oss*-tjenesten vår og digitale læringsressurser på statped.no.

Svarene i undersøkelsen var dessuten gode når det gjaldt kompetanseheving til PPT, skoler og barnehager. I tillegg skåret vi høyt når det gjelder kvaliteten på tjenestene våre.

Søknader om systembaserte tjenester fordelt på fagområder og år

**I tillegg gir Statped systembaserte tjenester gjennom avtaler, oppdrag og egeninitierte tjenester.*

Nettverksarbeid – samarbeid – dialog

I løpet av året var Statped opptatt av god dialog med samarbeidspartnerne våre. Vi la stor vekt på å snakke med PPT før de søkte oss om tjenester. Gjennom dette klargjorde vi behov for kunnskap og kompetanse og tilpasset innholdet i tjenestene våre bedre.

Vi deltok på møter og i nettverk på arenaer der PPT, andre kommunale aktører og Statsforvalteren også deltok. I tillegg deltok rådgiverne våre i faglige nettverk med samarbeidspartner. Dette var viktige møteplasser som ga oss god innsikt i spesialpedagogiske kompetansebehov i barnehager og skoler. I tillegg var det gode arenaer for å utveksle informasjon, reflektere faglig med andre, dele kunnskap, gjøre kompetansebehov synlig og få mulighet til å utvikle felles planer for å bygge kompetanse.

Vi hadde 197 aktive nettverkstjenester i 2022. Med ny organisasjon fra 1. mai fordelte vi lederansvaret på nytt for å følge opp og samarbeide med blant annet PPT-ledernetttverk og Statsforvalteren.

Kompetansebygging gjennom rådgivningstjenester

Vi ga råd og veiledet for å bygge kompetanse direkte i laget rundt barn og elever i kommunene. Arbeidet baserte vi på behov fra kommuner og kjennskap til kontekst. Vi informerte også om og veiledet kommunene i å bruke læringsressurser. I noen tilfeller vurderte vi å følge opp individtjenester med systemtjenester sammen med kommunen.

Kurs

Statped gjennomførte kurs på ulike måter. Både kurs der alle interesserte kunne delta, og kurs for inviterte. Vi arrangerte både fysiske og digitale kurs og konferanser, og noen arrangerte vi som fysisk-digitale kombinasjoner. Vi arrangerte også webinarer. I etterkant av arrangementer la vi ut mange kurs og innlegg som opptak på statped.no.

Kursporteføljen vår hadde varierende temaer og antall deltakere. I 2022 arrangerte vi 238 kurs og konferanser. Vi registrerte 11 748 deltakere, men enda flere deltok fordi ingen behøvde å melde seg på for eksempelvis å delta på større digitale konferanser.

Gjennom hele 2022 holdt vi på satsingen vår fra covid-19-pandemien om å gjennomføre kurs digitalt. Vi har erfart at digitale kurs og konferanser åpner for langt flere deltakere, lavere kostnader for samarbeidspartnere, fleksibel deltakelse og mulighet for å dele opp innhold i moduler som deltakerne kan ta når det passer dem best. Vi har imidlertid også erfart at digitale arrangementer ikke bidrar så godt til å bygge nettverk.

I Statped har vi et eget produksjonsmiljø som bidrar med videoproduksjoner, animasjoner, streaming og annen teknisk bistand til kurs, konferanser og læringsressurser. De gir også råd og veileder rådgiverne våre slik at de selv kan gjøre opptak. I 2022 effektiviserte dette arbeidet vårt og sikret enhetlig og god kvalitet.

47,9 % av Statpeds kurs var digitale i 2022. Likevel var det store forskjeller i andelen digitale kurs fra hver divisjon i Statped. De fleste lå på mellom 57 og 74 %. Divisjon tegnspråk og døvblindhet lå på 7 %. Det kom av at det var mest hensiktsmessig å gjennomføre kursene deres fysisk. Noen divisjoner samarbeidet også om å arrangere digitale kurs for å formidle bredde innen spesialpedagogiske fagområder på tvers av ansvarsområder.

Kurs og konferanser	2020	2021	2022
Antall kurs og konferanser	202	275	238
Andel digitale kurs i %	43,1%	57,1%	47,9%
Antall deltakere	6 096	18 135	11 748

Statpedundersøkelsen 2022 viste at 73 % av PPT-kontorene og 60 % av barnehagene og skolene som ble spurt, samhandlet digitalt med Statped. 41 % av PPT-kontorene og 32 % av barnehagene og skolene i undersøkelsen samhandlet digitalt med oss om kompetansehevingstiltak. Svarene viste at de opplevde høy innholdsmessig kvalitet. Noen spesialpedagogiske fagområder hadde større kursportefølje enn andre. Divisjon tegnspråk og døvblindhet arrangerte eksempelvis tegnspråkkurset «Se mitt språk» for foreldre med fysisk fremmøte hos Statped. De gjennomførte 81 kursuker for 536 foreldre i de fire største byene i landet. Erfaringer fra covid-19-pandemien viste at digital undervisning ikke var hensiktsmessig for denne foreldregruppen. Grunnen var at å arbeide med et tredimensjonalt språk, kombinert med store forskjeller når det gjaldt teknisk utstyr og digitale ferdigheter, ikke ga ønsket læringsutbytte. Divisjonen gjennomførte imidlertid digitale kurs for ansatte i barnehager og skoler.

I Statped må vi tilpasse oss til rammene som samarbeidspartnerne våre har. For eksempel at barnehagesektoren har liten tid til kompetansehevingstiltak, kurs og konferanser på dagtid. Derfor må vi arrangere kurs rettet mot ansatte i barnehager på tidspunkter der flest mulig kan delta. I 2022 nådde vi flere ansatte i barnehagene da vi tilbød kursmoduler som opptak

på statped.no. Vi erfarte at deltakerne fikk best utbytte da vi kombinerte erfaringsbasert kompetanse og forskningsbasert kunnskap. Døvblindfeltet erfarte eksempelvis at de ofte måtte supplere teori med erfaringsbasert kunnskap fordi det er liten forskning på dette fagområdet. Vi evaluerte også arrangementer for lærere som underviser elever som bruker punktskrift. Evalueringen viste at digitale kurs økte lærernes kompetanse, mens fysiske workshoper økte ferdighetene deres ytterligere. Vi vil fortsette med å utvikle tjenestene våre basert på slike vurderinger og evalueringer.

Fagdager

Statped sprer kunnskap og kompetanse gjennom tema- og fagdager. Et konkret eksempel fra 2022 var en digital fagdag om alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK). For ti år siden fikk opplærings- og friskolelova bestemmelser om elevs rett til ASK. Gjennom ulike innlegg belyste fagdagen hva bestemmelsene har medvirket til. Samtidig tok den opp ambisjoner og ønsker for fremtiden.

Lett tilgang til læringsressurser

I 2022 prioriterte vi å formidle læringsressurser og hvordan kommuner og fylkeskommuner kan bruke dem i inkluderende praksis. Læringsressurser er lett tilgjengelige på statped.no, og de er universelt utformet. Det gir alle kommuner lik tilgang til kunnskap og kompetanse uavhengig av hvor store de er, hvor de befinner seg i landet og hvilken plattform de bruker for å få tilgang til ressursene.

For å utvikle kvalitativt gode ressurser legger Statped vekt på å produsere dem med profesjonelle produksjonssystemer. De ivaretar også krav til informasjonssikkerhet, personvern og universell utforming. I 2022 utgjorde bruken av læringsressursene til laget rundt barn og elever 28 % av sidevisningene på statped.no. Dette tilsvarer nesten én million sidevisninger.

I Statpedundersøkelsen 2022 definerte vi læringsressurser som «ressurser/verktøy/informasjon som kan bidra til en god tilrettelegging, slik at barn og elever opplever mestring og delaktighet i et læringsfelleskap». Undersøkelsen konkluderte med at kommunenes tilgang til læringsressurser på statped.no er en viktig del av Statped's tjenesteyting. 78 % av de spurte i PPT var enige i påstanden om at «Læringsressurser på statped.no er nyttige», og påstanden fikk en høy gjennomsnittskåre (4,7 av 5).

Barnehager og skoler skåret påstanden noe lavere (68 % og 4,6 av 5). Undersøkelsen viste dessuten at relevante læringsressurser på statped.no er lette å finne. Imidlertid fremgikk det også at PPT har bedre kjennskap til tjenestene våre og innholdet på statped.no enn barnehager og skoler, og at PPT benytter læringsressursene fra statped.no i større grad enn barnehager og skoler. Grunnen kan være at PPT oftere er i kontakt med Statped, og at det er PPT som søker oss om tjenester.

Vi informerte om læringsressurser som del av alle typer tjenester til navngitte brukere og systemtjenester i 2022.

I 2022 samarbeidet Statped og Utdanningsdirektoratet for å utvikle en kompetansepakke om inkluderende praksis til eiere og ledere, ansatte i barnehager, SFO, grunnskoler, videregående skoler og PPT. Statped hadde ansvar for innholdet. Kompetansepakken inngikk i arbeidet med kompetanseløftet. Vi promoterte den i mange kanaler og på flere konferanser. Kompetansepakken ble publisert på udir.no i november. Samtidig la vi ut lenke til den på statped.no.

Samarbeid med universiteter og høyskoler (UH)

I 2022 bidro Statped til å styrke relevante utdanninger gjennom

- forelesninger
- workshoper
- studentpraksis
- sensorarbeid
- informasjonsarbeid og ekskursjoner

Vi ga spesialpedagogisk kunnskap og kompetanse til relevante utdanninger og UH-instanser i hele landet.

Tjenester baserte seg på samarbeidsavtaler eller søknader.

I 2022 erfarte vi at UH-instansene verdsatte Statpeds praksisnære kunnskap og spisskompetanse innen ulike spesialpedagogiske områder. For å treffe behovet i UH-sektoren avklarte rådgiverne våre innhold og gjennomføring av tjenester direkte med ansvarlige for aktuelle studier.

UH-instansene etterspurte færre forelesninger, praksisplasser og utvikling av studier i 2022 enn i 2021. Nedgang har vært trenden de siste fire årene. Vi har ikke avdekket årsakene, men har flere hypoteser:

UH-instansene

- venter på tydeligere signaler om hva Statped kan tilby som en konsekvens av omstillingen vi er i gang med
- henter forelesere fra andre enn Statped, enten private eller andre instanser
- har egne medarbeidere som ivaretar temaene
- har ikke samme behov for tjenester fra Statped som tidligere

Vi satser på å drøfte mulige årsaker med UH-instansene i 2023.

I 2022 la vi vekt på å levere tjenester som normalt, selv med ny organisering fra 1. mai. Ny organisasjonsmodell kan likevel ha påvirket saksbehandlingstiden, særlig rett etter at vi innførte den. Ny organisering gjorde også at vi reduserte kontakten med UH-instansene noe, men vi leverte tjenester som avtalt.

I 2022 vurderte prosjektet *Én dør inn* samarbeidet vårt med UH. I 2023 implementerer vi beslutningspunkter for nye rammer. UH-instanser som Statped har samarbeidsavtale med, er de første vi inviterer til dialog om endringer.

Undervisning, forelesninger

Fagområde	2020	2021	2022
Kombinerte syns- og hørselstap og døvblindhet	78	18	43
Ervervet hjerneskade	5	2	0
Hørsel	200	121	105
Sammensatte lærevansker	159	141	76
Språk og tale	240	139	182
Syn	239	329	251
Uten fagområde*	244	249	26
Totalt	1165	999	687

Foredrag og undervisning utgjorde den største andelen av tjenester til UH-sektoren i 2022. Vi bidro med forelesninger, undervisning og workshoper på masterstudier, videreutdanninger og grunnutdanninger. Antall forelesningstimer varierer fra år til år. Årsakene kan være varierende behov i UH-sektoren og strukturen i utdanningsløpene.

Som tidligere år hadde fagområdet syn flest forelesningstimer. Fagområdene språk og tale og kombinerte syns- og hørselstap og døvblindhet hadde flere forelesningstimer i 2022 enn i 2021, mens fagområdet sammensatte lærevansker hadde færre.

Til tross for færre forelesningstimer samarbeidet Statped med mange UH-instanser i hele landet. Vi foreleste ved UiO, UiB, HINN, USN, VID, HBV, HVL, NTNU, HiMolde, OsloMet, NLA, UiA, DMMH, UiT, Nord Universitet og NIH. Avdeling SEAD holdt innlegg ved Samisk høgskole for studenter ved barnehagelærer- og lærerutdanningen.

Studenter i praksis

I 2022 bidro vi til seks studentpraksistjenester, Antall studenter og praksisdager varierte. Praksisene var del av studier i audio-pedagogikk, synspedagogikk, tegnspråk og tolking, spesialpedagogikk og logopedi.

Fagdager, ekskursjoner og informasjon

Noen kontorsteder i Statped tok imot studenter på fagdager, ekskursjoner, informasjonsdager og liknende. Dette er tjenester vi hvert år gir til studenter fra de samme studiene. I 2022 omfattet dette eksempelvis Institutt for pedagogikk ved UiO, psykologstudiet – skole og opplæringspsykologi ved UiB, spesialpedagogikkstudiet ved Oslo Met, DMMH og Institutt for lærerutdanning ved NTNU. Fagdager for studenter fra IPED ved UiO erstattet tidligere praksisplasser.

Sensoroppdrag

Statped kan bli spurt om sensoroppdrag, og gjerne om å bidra med konkrete medarbeidere. I 2022 bidro vi med sensorer på fagområdet språk og tale til logopedistudiet ved UiO og UiB. Vi hadde også sensoroppdrag ved NTNUs utdanninger i audio- og synspedagogikk og tegnspråk og tolking. Ved OsloMet hadde vi også tolkeoppdrag.

Prosjektsamarbeid med videre

Statped driver ikke egne forskningsprosjekter, men ferdigstiller større forskningsprosjekter i samsvar med samarbeidsavtaler vi har inngått. I 2022 ferdigstilte vi fem prosjekter i alt; fire forskningsprosjekter og ett utviklingsprosjekt.

- Lavt læringsutbytte og frafall i videregående skole i Nord-Norge (forskning)
- Erasmus + Strategisk partnerskap – Alvorlig skolefravær (utvikling)
- Skriftspråkstimulering for barnehagebarn som skal lære punktskrift (forskning)
- Kompetanse for inkluderende praksis i barnehage og skole (forskning)
- Norsk kvalitetsregister for leppe-kjeve-ganespalte: En studie av reliabiliteten i talevariablene (forskning)

I løpet av året var Statped involvert i ulike typer av prosjektsamarbeid med UH-instanser. Alle større utviklingsprosjekter tok utgangspunkt i forskningsbasert teori. Eksempler er «Digital didaktikk og inkluderende praksis ved bruk av teknologi» (DDI), «Refleksjonsverktøy for inkluderende praksis» og «Pilot for tidlig innsats». Vi bidro også i konkrete samarbeidsprosjekter.

Her er et utvalg:

- Avtalt følgeevaluering fra UiO om piloteringen av tjenestemodellen «Tidlig innsats for små barn med behov for ASK».
- Prosjektsamarbeid mellom Høgskolen i Innlandet Lillehammer og Samisk Høgskole SEAD om «Samiske perspektiver på mangfold, variasjon og spesialpedagogisk støtte i pedagogiske kontekster». Formålet var å få innsikt for å gi spesialpedagogisk støtte til samiske barn og unge i pedagogiske sammenhenger.
- Samarbeid om utvikling av kompetanse for inkluderende praksis (SUKIP) sammen med NLA (prosjektleder) og UiS (prosjektdeltaker), Randaberg kommune (prosjekteier) og Bergen kommune (deltaker). Prosjektet fikk midler fra Forskningsrådet og ble avsluttet sommeren 2022. I 2023 kommer resultatene i en antologi. Målsettingen var å prøve ut gode infrastrukturer for at barnehage, skole og PPT kan samarbeide om å utvikle kompetanse.
- Samarbeid med OsloMet og NTNU for å utarbeide læremidler og drøfte teori som ligger til grunn for å utvikle læremidler.

- Utvikle etter- og videreutdanningstilbud med UiA om «Digital didaktikk og inkluderende praksis ved bruk av teknologi (DDI)». I 2022 ble prosjektet gjennomført for andre gang med økt oppslutning og meget gode tilbakemeldinger fra studentene. Det var også en del av kompetanseløftet.

Artikler

I 2022 skrev ansatte i Statped 30 vitenskapelige tidsskriftartikler i internasjonale og norske tidsskrifter. I tillegg ferdigstilte ansatte én ph.d.-avhandling og fire bokkapitler.

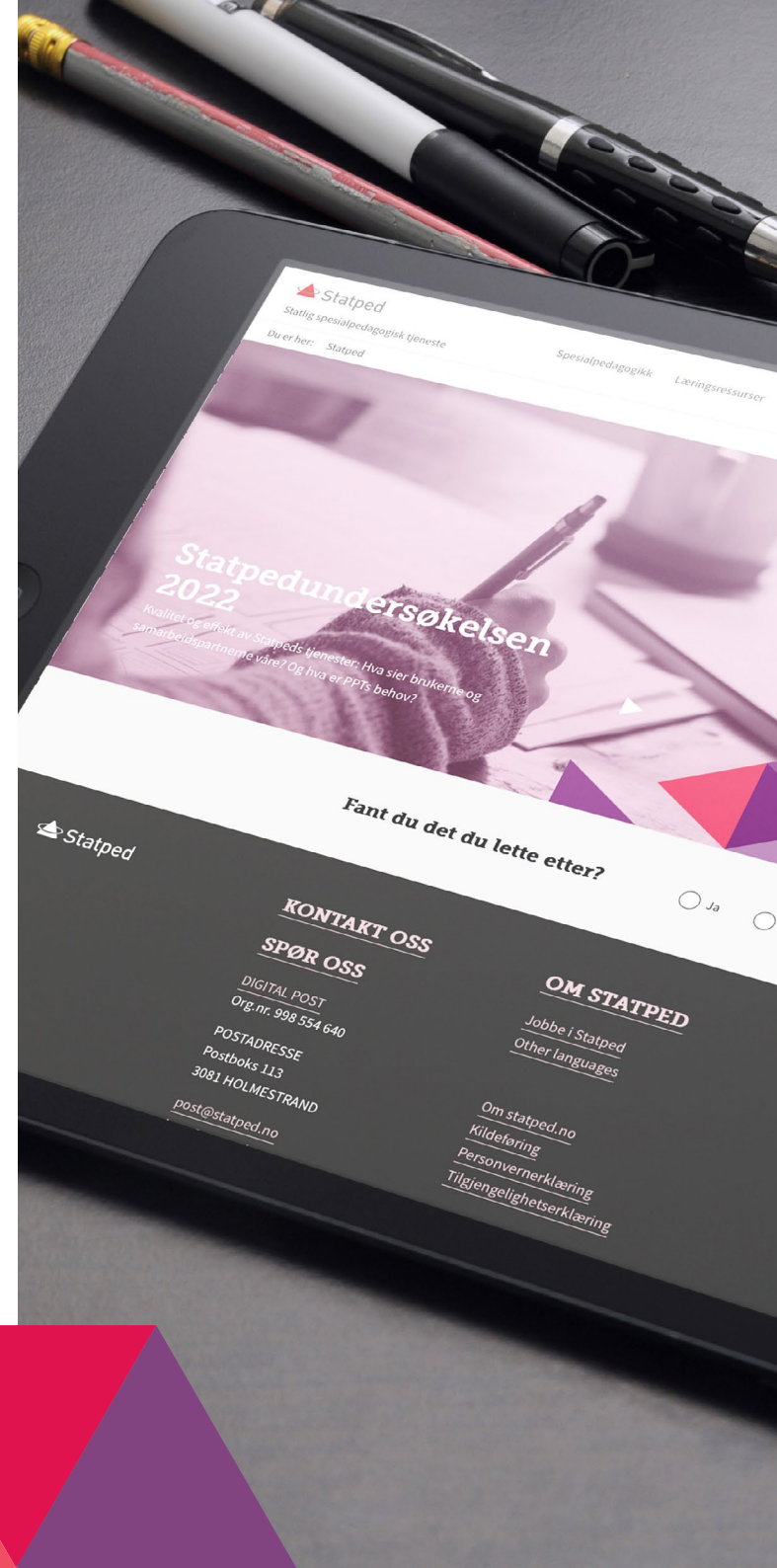
Samfunnet får tilgang til spesialpedagogisk kunnskap og kompetanse

Statped.no hadde 678 000 brukere i 2022. Det er 8 % flere enn i 2021. Nettstedet hadde 3,4 mill. sidevisninger. Det er 2 % færre enn året før. Den heldigitale Statpedkonferansen fikk mest besøk med 36 000 sidevisninger. Statped arbeidet kontinuerlig med å forbedre nettstedet. Vi luket blant annet ut faktiske feil i tjenestebeskrivelser, gjorde det enklere å finne søknadsskjemaer og intervjuet representanter for PPT om erfaringene deres med å bruke skjemaene. «Fant du det du lette etter?» på statped.no samlet 7 500 tilbakemeldinger fra nettbrukerne. Halvparten fant det de lette etter. Tilbakemeldingene var verdifulle for å gjøre statped.no bedre.

Statped jobbet proaktivt på Facebook, Instagram, LinkedIn og Twitter. På Facebook hadde vi 33 500 følgere. Det er 3 800 flere enn året før. I tillegg var vi aktive i 25 Facebook-grupper innen opplæring og spesialpedagogikk med til sammen 375 000 medlemmer. Opptil 426 000 personer så ett av Statpeds Facebook-innlegg, noe som gir stor spredning.

Samme tema fikk forsterket effekt om vi lot det virke på samme tid i ulike medier. Eksempelvis fikk nettsiden om skolefravær 11 000 sidevisninger på statped.no, mot 600 året før. Da vi løftet siden på Facebook, nådde den 115 000 personer. I tillegg hadde vi innlegg om ufrivillig skolefravær i Adresseavisen, Bergensavisen og Fædrelandsvennen, noe vi også promoterte på Facebook. Vi erfarte at vi vil prøve ut slik effektforsterkning også i 2023.

Som følge av Russlands invasjon av Ukraina bidro Statped med tjenester på våre områder for å hjelpe ukrainske flyktninger som kom til Norge. Gjennom større oppslag i VG og Vårt Land og innlegg i Adresseavisen formidlet vi til kommuner, skoler og samfunnet ellers at terskelen var lav for å kontakte oss.

Norsk tegnspråk er Emmas favorittspråk

Foto: Sveinung Wiig Andersen, Statped

For Emma (9) er det å snakke med hender og mimikk å bruke morsmålet sitt. Gjennom Statpedes deltidstilbud får hun mulighet til å praktisere favorittspråket sitt.

Emma behersker norsk talespråk godt, men norsk tegnspråk er hennes språk. I et klasserom på Hovseter i Oslo står ei jente foran den lille klassen og forteller om det å være døv – på norsk tegnspråk. Emma er på deltidsopplæring i Statped. Hun har gledet seg i ukesvis til å dra fra Harstad til Oslo for å få være sammen med sine tegnspråklige medelever. Flere ganger i året drar hun til Oslo eller Tromsø for å være sammen med andre for å lære norsk tegnspråk.

– Jeg elsker å snakke norsk tegnspråk. Det er mitt eget favorittspråk og jeg blir bedre og bedre. Av og til kan være litt vanskelig, men det er veldig morsomt, kommer det kjapt fra 9-åringen.

Viktig for identitetsbygging

Solfrid Jacobsen fra Statped er Emmas tegnspråklærer både på deltidsopplæring og fjernundervisning. Hver uke har de faste møtepunkter digitalt. I tillegg møtes de i Oslo eller Tromsø for deltidsopplæring.

– Det å komme sammen med andre i et tegnspråklig miljø har en egen verdi. I en hverdag med hørende kan det være vanskelig å snakke norsk tegnspråk helhetlig. Hun kommer på en måte til «tegnspråkland» der det er fokus på norsk tegnspråk uten bruk av stemme. Vi «bader dem» på sett og vis i norsk tegnspråk og ser at de har stor nytte av det, forklarer tegnspråklæreren.

Mens Emma er i Oslo på deltidsopplæring følger foreldrene tegnspråkopplæringen «Se mitt språk». Søskene får også et eget tilbud under deltidsoppholdet der målet er å lære norsk tegnspråk. Det er med andre ord et helhetlig tilbud som gis hele familien.

Fjernundervisning og tett samarbeid med skolen

Det er lagt vekt på et tett samarbeid med bostedsskolen. Hver uke har Emma og Solfrid kontakt gjennom fjernundervisning. Der møter hun tegnspråkelevener hun er sammen med på deltidsopplæringen.

Mor Silje Engen Johannessen og far Gregory Luc Romain Mauquet er opptatt av at de skal ha et felles språk når Emma skal dele noe. – Skal vi kunne kommunisere godt med Emma nå og når hun blir eldre, så må vi kunne hennes språk like godt som henne. Skal lillebror kunne kommunisere med sin søster må også han lære seg norsk tegnspråk. Det handler om relasjoner, forklarer foreldrene. De får ikke fullrost tilbudet til Statped med både Se mitt språk og søskenopplæringen.

– Det har åpnet seg en ny verden. Det å møte foreldre i samme situasjon og kunne utveksle erfaringer er utrolig verdifullt. Det er et privilegium å få lov å lære seg et nytt språk som er et så nydelig språk, sier foreldrene.

Nasjonale konferanser som Statped arrangerer

Konferansene våre var godt besøkt i 2022. De hadde ca. 5 000 deltakere. De var både heldigitale og hybride (mulig å delta fysisk og digitalt). Vi hadde færre deltakere enn i 2021, sannsynligvis fordi det fortsatt var covid-19-restriksjoner, og så eneste mulighet var å delta digitalt.

Bruerkonferansen er et samarbeid mellom Nasjonalt brukerråd og Statped. I 2022 samlet vi brukerrepresentanter til en konferanse hvor de selv satte agendaen. De ble invitert til å delta fysisk, og konferansen ble kombinert med møter mellom Statped og de ulike brukerorganisasjonene. I tillegg deltok mange digitalt, både samarbeidspartnere, offentlige og private tjenesteytere og andre som er opptatt av barn og elever med funksjonsnedsettelse. I 2022 var temaet for konferansen «Hvordan sikre at lovverk, gode intensjoner og virkemidler øker spesialpedagogisk kompetanse og skaper inkluderende praksiser?». Konferansen hadde 258 deltakere.

Statpedkonferansen ble arrangert for sjuende gang i 2022. Den er Statpeds største konferanse og har høy profileringsverdi. Tittelen i 2022 var «Jeg kan og vil – men får vi det til?». Konferansen satte det spesialpedagogiske feltet på dagsorden. Den så på hvordan barn og elever med behov for tilrettelegging og spesialpedagogisk oppfølging kan trives og nå læringspotensialene sine.

Konferansen rettet oppmerksomheten mot barns ressurser og mestring. Temaene dreide seg om å inkludere barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging, barnets stemme og hvordan de kan medvirke for å lære bedre, mestre egne liv og høre til i barnehage og skole. Et innlegg fokuserte på konsekvenser for barn med spesialpedagogiske behov etter covid-19-pandemien. Temaene for den digitale konferansen traff målgruppen og sektor og hadde 2 040 følgere. Nytt av året var en «verktøykasse» med læringsfilmer. De hadde stor gjenbruksverdi, og de medvirket til at statped.no fikk mye besøk både under og etter konferansen. På den måten formidlet også konferansen bruk av statped.no som verktøykasse og oppslagsverk for å spre kompetanse og informasjon.

SPOT er Statpeds konferanse om teknologi og spesialpedagogikk. Den ble arrangert som en hybrid konferanse med kommersielle utstillere. Om ettermiddagen la programmet la opp til at deltakerne kunne møte hverandre og bygge nettverk.

Temaet var «Tilgjengelig teknologi – for mulighet og mangfold!». SPOT er en praktisk konferanse som skal inspirere, gi oversikt og øke kompetanse. Målgruppen er ansatte i skole og barnehage, skoleledere og PPT, samt fagpersoner ved universiteter og høyskoler og i helsesektoren. Evalueringen tydet på at deltakerne opplevde konferansen som relevant for daglig arbeid, og at den møtte behovet deres for å lære om tilgjengelig teknologi. Videre tyder evalueringen på at deltakerne i svært stor grad tilegnet seg ny kunnskap, fikk mer oversikt, ble inspirert og fikk et godt grunnlag for å endre arbeidsmåter i egen i hverdag. 90 % svarte også at utstillertorget var nyttig. Evalueringer og tilbakemeldinger viste at SPOT-konferansen er et viktig bidrag for å utvikle utdanningssektorens digitale kompetanse og god pedagogisk bruk av digitale ressurser. I 2022 hadde konferansen 566 deltakere.

PPT-lederkonferansen er for ledere i PPT og Statped. I tillegg kommer andre ledere fra oppvekstsektor som jobber i laget rundt barn og elever i kommunene. Konferansen ble utviklet og gjennomført i samarbeid med Udir. Året konferanse hadde tema «Ledelse i PP-tjenesten – balansekunst i utøvelse av mandatet». Under denne paraplyen stilte vi spørsmål rundt stortingsmeldingen «Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO/AKS». Er vi kommet dit vi ønsker? Hvordan skal vi jobbe sammen? Hvordan skal vi sikre felles mål og retning? Udir lanserte også sin ståstedanalyse. Konferansen var hybrid og hadde 546 deltakere.

Nasjonalt fagtorg ble gjennomført for første gang i 2022. Dette var en heldigital konferanse med et nytt format som erstattet de tidligere regionale fagtorgene. Programmet ble utviklet gjennom innspill fra PPT, Statsforvalteren, kompetanseløftet og Statpeds fagavdelinger. Konferansen hadde ikke et overordnet tema, men 16 fagtemaer med fokus på spesialpedagogikk i praksis og metoder som virker. Første halvdel var plenumsinnlegg, mens andre halvdel hadde innlegg i fire ulike digitale kanaler. Innleggene ble tilgjengelige på statped.no i etterkant av konferansen. Det er vanskelig å evaluere digitale arrangementer fordi vi ikke vet hvem som deltar.

Deltakerne som responderte, ga imidlertid gode tilbakemeldinger (4,2–4,3 av 5) på spørsmål om relevans, forventninger, innhold og gjennomføring. De foreslo også temaer til fremtidige konferanser. 1 178 digitale enheter var koblet til arrangementet. Registreringer viste at mange enheter hadde flere deltakere, så vi stipulerte antall deltakere til minimum 1 500.

Samiske pedagogiske fagdager arrangeres hvert andre år i samarbeid med Sametinget og Nasjonalt senter for samisk i opplæringen. Temaet i 2022 var «Godt og trygt læringsmiljø for samiske barn og unge og digitale verktøy i barnehage og skole». Konferansen ble oversatt til alle de tre samiske språkene og hadde 274 deltakere.

Statpeds arbeid med faste oppdrag

Opplæring

Heltidsopplæring

Diamanten skole for elever med døvblindhet i Oslo er en grunnskole og videregående skole for elever med medfødt døvblindhet. Skolen hadde ti elever i 2022. Skolens ledelse og lærere har spisskompetanse innen pedagogikk, taktil og atypisk kommunikasjon og døvblindhet.

I starten av 2022 prioriterte skolen å bruke mye ressurser og tid på å holde opplæringen i gang gjennom covid-19-pandemien, basert på lokale smitteverntiltak i tråd med nasjonale og kommunale bestemmelser og utarbeidet for skolens drift. I 2022 hadde Diamanten skole ordinær drift hele året.

Statped hadde tett samarbeid med Oslo kommune, Oslobygg og utdanningsetaten om tilpasninger og aktiviteter på Vetland/Oppsal. Vi erfarte at etterspørselen etter skoleplass ved Diamanten skole var høyere enn antallet elevplasser (maksimum ti elever).

Statped har et særskilt oppdrag fra Helse Nord RHF og gir tjenester innen kombinerte sansetap og døvblindhet som del av Nasjonal kompetansetjeneste for døvblindhet (NKDB).

Deltidsopplæring i og på tegnspråk

Statped skal gi elever som har tegnspråk som førstespråk, eller som har rett til slik opplæring etter sakkyndig vurdering, tilbud om deltidsopplæring i og på tegnspråk etter opplæringslovens § 2-6 eller § 5-1. Deltidsopplæring er også et tilbud til «kids of deaf adults» (koda) dersom PPT søker Statped om dette etter opplæringslovens § 5-1.

Statped skal også utvikle tilbud for ulike målgrupper knyttet til tilgrensede tjenester ved deltidsopplæringen. Dette omfatter tegnspråkkurs for foreldre, søsken og barn under opplæringspliktig alder med nedsatt hørsel/døvhets. Vi ser arbeid med deltidsopplæring og tilgrensede tjenester i sammenheng og gir dette i form av fysiske samlinger på Statpeds kontorsteder i Oslo, Trondheim, Bergen og dels i Stavanger (kurs for foreldre), samt digitale tilbud/fjernundervisning.

Statpeds deltidsopplæring er definert som en alternativ opplæringsarena. Vi gir opplæring i og på tegnspråk til elever på 1.–10.trinn i grunnskolen inntil tolv uker i året, men det mest vanlige er fra fire til seks uker. Ukentlig, og mellom de fysiske samlingene, tilbyr vi

digital tegnspråkopplæring (fjernundervisning). Årlig er det i underkant av 200 elever som får deltidsopplæring i Statped. Med en svak økning har elevtallet holdt seg på dette nivået siden begynnelsen av 2000-tallet.

Vi inngår årlige samarbeidsavtaler med elevenes bostedsskole, der vi avtaler hvilke kompetansemål Statped skal følge opp. Dette fordrer tett samarbeid og dialog mellom tegnspråkpersonalet i Statped og lærerne på bostedsskolen. Gjennom hele 2022 gjennomførte vi deltidsopplæringen uten avvik. Siden covid-19-pandemien har vi brukt den digitale læringsplattformen Canvas, både som et viktig supplement til undervisningen og informasjonskanal til skoler og foreldre. Dette effektiviserer kommunikasjon, dialog og informasjon rundt opplæringstilbudet.

Tegnspråk

Tegnspråk er anerkjent som et fullverdig språk som det offentlige har ansvar for å styrke og utvikle. Statped bidrar til å øke kunnskapen og heve kompetansen om tegnspråk til personale i barnehage, grunnopplæring og PPT. Vi tilbyr fjernundervisning til lærere i tegnspråk og nettverk for lærere.

Tilbudet gjør det mulig å gi faglig påfyll, dele erfaringer og undervisningstips og løfte eventuelle utfordringer. Lærerne i deltidsopplæringen samarbeider tett med bostedsskolene. Statped har også hyppig kontakt med PPT i forbindelse med oppdragshåndtering. Dessuten tilbyr vi kurs, webinarer og læringsressurser innen tegnspråkopplæring i barnehage og skole. Tilbudene er åpent tilgjengelige for ansatte i barnehage, skole, PPT eller andre relevante virksomheter. Kursene er etterspurte, og derfor jobber vi for i større grad å videreføre dem digitalt.

Statped var engasjert i et stimuleringsprosjekt i regi av Udir (S1–19) om å heve kompetansen i og på tegnspråk i kommunale barnehager og skoler. Flere ansatte hadde deler av stillingene sine avsatt til dette. Prosjektet ble avsluttet 30. juli.

Samisk spesialpedagogisk støtte (SEAD)

Samisk spesialpedagogisk støtte (SEAD) har en landsdekkende oppgave. SEAD skal, sammen med resten av Statped, arbeide for å gi et mer likeverdig spesialpedagogisk tilbud for samiske brukere, og yte tjenester og tilbyr kompetanse knyttet til samiskspråklige brukere innen Statpeds fagområder. SEAD skal sikre at tjenestetilbudet vårt baserer seg på god forståelse for samisk språk og kulturutvikling.

Arbeidet bygger på «Strategi for Statpeds samiskspråklige arbeid og for SEAD som landsdekkende tjeneste».

I 2022 ga SEAD både individ- og systembaserte tjenester innenfor de ulike fagområdene i samarbeid med resten av Statped. To tilbud hadde påmeldte brukere i 2022. Det gjaldt den samiskspråklige tjenesten innen deltidsopplæring, som arrangeres to ganger i året i Tromsø, og tilbud om samiskspråklige tjenester, som arrangeres på regionale elevkurs innen hørsel. Rådgivere fra SEAD fungerte som både språklige og kulturelle brobyggere gjennom disse tilbudene.

SEAD har utviklet en rekke samiskspråklige læringsressurser på nord-, lule- og sørsamisk, både didaktisk materiell og pedagogisk materiell. Arbeidet er basert på et kunnskapsgrunnlag fra samtaler med PPT, forlag, Sametinget, skoler og barnehager. Sametinget står årlig for å finansiere samiske læringsressurser. Tre prosjekter ble ferdigstilt i 2022, og to prosjekter pågår.

I 2022 oppdaterte og supplerte SEAD aktuelt innhold på statped.no, blant annet 17 omtaler av SEADs arbeid og læringsressurser.

SEAD samarbeidet med mange ulike instanser i løpet av året. Tiltakene var:

- Gi faglig bistand til Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) i Sverige, der SEAD og SPSM gjennomførte felles kompetanseheving om spesialpedagogisk støtte til samiske barn og unge. Målgruppen var SPSMs rådgivere i Nord-Sverige.
- Holde innlegg våren 2022 ved Samisk høgskole for studenter ved barnehagelærerutdanningen og lærerutdanningen.
- Delta i ekspertpanel og prosjektmøter knyttet til en undersøkelse som SpedAims ved Institutt for spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo, skal gjennomføre om samiske barns skoleløp.
- Samarbeide med Høgskolen i Innlandet Lillehammer og Samisk Høgskole, der SEAD bidro i prosjektet «Samiske perspektiver på mangfold, variasjon og spesialpedagogisk støtte i pedagogiske kontekster». Dette var en intervjustudie om samiske perspektiver på mangfold, variasjon og spesialpedagogisk støtte.
- Sitte i arrangementskomitéen og forelese da Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Nasjonalt senter for samisk i opplæringen og Samisk høyskole arrangerte en samisk barnehagekonferanse i Kautokeino i mai.
- Samarbeide med Statsforvalteren i Trøndelag, der SEAD bidro i arbeidet med langsiktig kompetanseplan for de samiske barnehagene i Trøndelag.

Utvikling, tilrettelegging og produksjon av læremidler

Opplæringsloven § 5-9 omtaler statens plikt til å sørge for læremidler, og departementets ansvar for å sørge for at det utarbeides lærebøker og andre læremidler for spesialundervisning. Statped har et spesielt ansvar for å utvikle læremidler til blinde / sterkt svaksynte og tegnspråklige.

Læremidler i faget tegnspråk og på tegnspråk i andre fag

Statped utvikler læremidler i henhold til LK-20 og Rammeplan for barnehagen. Vi utvikler materiell til tegnspråklig opplæring i barnehage, læremidler som dekker målene i LK20 i de fire læreplanene for tegnspråklige (engelsk for tegnspråklige, norsk for tegnspråklige, drama og rytmikk og tegnspråk), samt fag i LK20 på alle trinn som skolene kan benytte i inkluderende læringsfellesskap. Læremidler til faget tegnspråk er ikke tilpasset et inkluderende læringsfellesskap, da de ikke har norsk tale og undertekster.

Det tar tid å utvikle læremidler generelt, og tegnspråklige læremidler spesielt. Derfor må vi avdekke hvilke behov for læremidler vi må prioritere. Dette gjør Statped sammen med kommunale og fylkeskommunale skoler, barnehager som har tegnspråklige barn, og ulike etablerte nettverk, eksempelvis nettverk for knutepunktskoler (VGS).

Statped har teknisk kompetanse, språklige formidlere og illustratør som jobber tett med pedagoger og språkvitere for å sikre optimal læremiddeldesign. Den er spesielt tilpasset tegnspråklige barn og elever. Slik design ivaretar særskilt tilrettelagte læremidler til tegnspråklige barn og elever, men også øvrige læremidler som skolene kan benytte i et inkluderende læringsfellesskap. Statped publiserer alle læremidler på læremiddelportalen erher.no og statped.no, og vi promoterer dem i Statpeds kanaler.

Læremiddelportalen erher.no har mellom 50 og 150 besøk daglig med topper på ca. 400 per dag. I 2022 hadde portalen 31 236 unike brukere. Et av de mest brukte læremidlene våre er Tegnordboka med tilgrensede produkter. I 2022 hadde den 25 300 nedlastinger. I løpet av året kartla vi også behov for å utvikle Tegnordboka videre.

Utvikling og tilrettelegging av læremidler for blinde og sterkt svaksynte

I 2022 begynte Statped å distribuere læremidler vederlagsfritt til blinde / sterkt svaksynte og tegnspråklige. Vi kartla også hvordan vi kan distribuere læremidler til blinde / sterkt svaksynte og tegnspråklige på andre og nye måter. Særlig hvordan vi kan gjøre fysiske ressurser digitale og formidle dem gratis via statped.no.

I 2022 ferdigstilte vi alle bøker for hele skoleløpet som skolene bestilte innen fastsatte frister. For bestillinger som kom etter fristene, gjorde vi egne avtaler med skolene om å levere bøker.

I løpet av året jobbet vi også med et nytt system for å laste ned elektronisk punktmateriell fra statped.no. Systemet vil gi brukerne enklere tilgang. Vi lanserte en midlertidig løsning som distribuerer og gjør læremidlene tilgjengelige.

Nytt i 2022 var at vi tiletela og distribuerte musikknoter heldigitalt. Det innebærer at lærebøker i musikk har elektroniske noter inkludert i teksten, og at elevene får punktnoter på leselist. Vi utviklet også 3D-materiell til laget rundt elever som er blinde eller ser dårlig, slik at de selv kan produsere punktnoter til bruk i opplæringen.

Lydbokdistribusjon

De siste årene har lydbøker fått mer oppmerksomhet. Årlig låner Statped ut over 200 000 lydbøker gjennom statped.no/skolelydbok i samarbeid med Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB). Samarbeidet gjør det mulig å låne skjønn- og faglitteratur samtidig, og de fleste skoler i landet deltar i ordningen. Statped produserer lydversjoner av eksisterende læreverk. Vi tilrettelegger skolelydbøkene pedagogisk for elever med nedsatt syn. De fleste bøkene inneholder både tekst og lyd. Selv om vi tilrettelegger for elever med nedsatt syn, bruker elever med lesevaner også skolelydbøker. De fleste som låner lydbøker, er elever med lese- og skrivevaner. Statped gir support til skoler og lånere om skolelydbøker uavhengig av funksjonsnedsettelse. I 2022 etterspurte skolene særlig lydbokversjoner av nye læreverk til fagfornyelsen.

Statpeds faglige bidrag i Tilskuddsordningene for særskilt tilrettelagte læremidler.

På oppdrag fra KD bistår vi Udir med å forvalte tilskuddsmidler til å utvikle særskilt tilrettelagte læremidler og barnehagemateriell uten kommersielt marked. I 2022 prioriterte vi læremidler til elever med nedsatt syn. Det kom inn ni søknader om 31,2 millioner kroner. Etter faglige vurderinger tildelte vi 10,5 millioner kroner til fem prosjekter. Samarbeidet bidrar til at læremiddelaktørene får kunnskap om å utvikle læremidler til ulike elevgrupper med særskilte behov, og at Statped og Udir kan vurdere søknader om å utvikle slike læremidler på en god måte.

Tilrettelegge eksamen for tegnspråkbrukere og blinde / sterkt svaksynte

Statped tilrettelegger nasjonale prøver, kartleggingsprøver og eksamen for punktskriftbrukere og tegnspråkbrukere. Vi samarbeider med Matematikksenteret og Lesesenteret om oppgaven. Udir bestiller tilrettelegginger fra oss. I 2022 produserte og tilrettela vi fire nasjonale prøver, fire kartleggingsprøver og seks eksamener.

Internasjonalt samarbeid

Leave no child out – Georgia-prosjektet

I prosjektet «Leave no child out: building inclusive, equitable and quality preschool and general education systems for children in Georgia» bistår Statped med å utvikle og implementere et nasjonalt støttesystem for inkluderende opplæring i Georgia. Våren 2022 vedtok landet modellen for støttesystemet. De etablerer det i et underliggende direktorat til Utdanningsdepartementet.

I august gikk prosjektet inn i en ny fase. Statped bistår nå georgiske myndigheter med å etablere det nye støttesystemet. I arbeidet bruker vi erfaringer fra da vi etablerte Statped som vi tilpasser til kontekst og behov i Georgia sammen med partnerne våre der. I implementeringen bistår i hovedsak med å

- støtte ulike implementeringsaktiviteter
- levere et lederutviklingsprogram
- levere et rådgiverprogram

Høsten 2022 gjennomførte vi en kickoff for alle de ansatte i det nye støttesystemet med ca. 120 deltakere, samt de to første samlingene i begge programmene. Vi har lagt opp til to ledersamlinger og fire rådgiversamlinger til før prosjektet er over i september 2023.

Utenriksdepartementet i Norge finansierer «Leave no child out». Statped deltar på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Vi samarbeider med Unicef Georgia og Utdanningsdepartementet i Georgia om å gjennomføre prosjektet. Statped mottar om lag åtte millioner kroner fordelt over tre år. Midlene skal dekke ressursbruk og reiseutgifter til Georgia.

Annet internasjonalt arbeid

Statped har blant annet samarbeidet internasjonalt om to Erasmus+ prosjekter, der ett ble avsluttet i desember. Vi har også deltatt i internasjonale forskningsprosjekter som er initiert av andre, for eksempel innen språk- og talefeltet. Videre har vi deltatt med innlegg og poster på ulike internasjonale konferanser, og fagområdet kombinerte sansetap og døvblindhet har undervist og veiledet på universitetet i Groningen.

Effektiv ressursbruk

I 2022 arbeidet vi videre med å tilpasse Statped til nytt mandat og fremtidige budsjettkutt. Vi reduserte kontorlokaler og husleiekostnader og var restriktive med nyansettelser i tråd med forventning om at kommuner og fylkeskommuner skal ta et større ansvar for grunnleggende spesialpedagogisk kompetanse.

Statped har fortsatt høy turnover. I løpet av 2022 ble antall årsverk redusert med 34. Andelen årsverk til administrasjon holdt seg stabilt på et lavt nivå og utgjorde ved årsskiftet om lag 14 % av årsverkene i Statped.

Gjennom året opprettholdt vi drift og tjenester parallelt med pågående omstilling.

Etter at covid-19-pandemien ble erklært over våren 2022, tok reisevirksomheten vår seg betydelig opp igjen, og reisekostnadene økte med nesten tolv millioner kroner sammenlignet med 2021. Vi erfarte også at landsdekkende organisering av Statped påvirket reisevirksomheten og ga lengre og dyrere reiser. Årsaken er behovet for å utnytte spisskompetansen vår på tvers av landet.

Vi fortsatte med å utføre mange tjenester digitalt heller enn fysisk. Digitale løsninger effektiviserte arbeidstiden og ressursbruken vår i løpet av året. Vi ser digital tjenesteyting i lys av brukernes tilbakemeldinger om at de opplever bedre kvalitet når vi gir tjenestene våre fysisk. I 2022 var andelen digitale kurs om lag 48 %, som er lavere enn i 2021. Vi vurderer som hovedregel å tilby kurs digitalt. Dette er i tråd med prinsippet om digitalt førstevalg og gjenbruk av data, og det er med på å sikre enkel og lik tilgang til tjenestene våre. Når vi gjennomfører fysiske kurs, vurderer vi nytten i lys av spesialpedagogisk fagområde, utfordringsbilde og kontekst.

Statped bruker Webex og Teams som digitale møteplattformer. I gjennomsnitt hadde vi ca. 4 500 eksterne og interne videomøter pr. måned i løpet av 2022.

Styring og kontroll i verksemda

Overordna vurdering

Frå 2020 er Statped etatsstyrt av Kunnskapsdepartementet. Vi hadde to etatsstyringsmøte i 2022 og opplevde god styring. Samarbeidet med Utdanningsdirektoratet er vidareført i 2022, noko som fungerer godt.

Styring i verksemda følgjer metodane som er definerte i økonomireglement og -instruks og i tildelingsbrev frå Kunnskapsdepartementet. Statpeds direktør fordelte hovudprioriteringar, mål- og resultatkrav og budsjett til einingane. Vi justerte dokumenta då vi etablerte ny organisasjonsmodell frå 1. mai.

Hausten 2022 byrja vi å utvikle rutinar for Statped med landsdekkjande organisering. Vi vil føre arbeidet vidare i 2023.

Risikostyring og internkontroll

Statped nyttar DFØs modell for å vurdere risiko for manglande måloppnåing. Vi legg fram resultatata for Kunnskapsdepartementet (KD) i etatsstyringsmøte. Når vi utarbeider saker som Statpeds leing skal behandle, vurderer vi også risiko knytt til å implementere og gjennomføre vedtak.

Ny organisering inneber også å tilpasse Statpeds arbeid med internkontroll til ny organisering. I 2022 prioriterte vi å oppdatere kriseberedskapsrutinar og gå gjennom og vurdere tiltak for helse, miljø og tryggleik. Vi gjorde også ei grundig vurdering av rutinane for å starte opp brukarsaker, og vi vil implementere nye rutinar våren 2023. I 2022 tok vi dessutan i bruk ei ny rapportløyning for styringsdata. For å vareta personvern utarbeidde vi også rutinar for å bruke styringsdata internt og i samarbeid med eksterne partar. Vi utvikla også eit system og rutinar for å prioritere, utvikle og forvalte læringsressursar i Statped.

Systematisk helse-, miljø- og tryggingarbeid

Helse-, miljø- og tryggingarbeidet var ein del av det løpande internkontrollarbeidet i Statped i 2022.

Statped hadde eit arbeidsmiljøutval (AMU) i kvar region og eit AMU for heile etaten fram til vi omorganiserte Statped til éi verksemd frå 1. mai. Etter det har Statped hatt eit sentralt AMU. I 2022 hadde sentralt AMU to representantar frå arbeidsgivarane og to frå arbeidstakarane.

Medrårderett, jamfør Hovudavtalen i staten, skjer i IDF-møte, det vil seie informasjon, drøfting og forhandling mellom leiinga og dei tillitsvalde. I 2022 vart tilsette representerte av hovudtillitsvalde frå Akademikarane, Forskarforbundet, LO, Utdanningsforbundet og YS. Hovudverneombod og vararepresentant deltok også i Statped IDF som observatørar. Fram til 1. mai hadde Statped både regionale og sentralt IDF. I resten av året hadde Statped eit sentralt IDF.

Vernetenesta i Statped bestod av både hovudverneombod, regionale verneombod og verneombod på kontorstadene fram til vi etablerte den nye organisasjonen.

Hovudverneombod og vararepresentant deltok i sentralt AMU i 2022, og dei regionale verneomboda deltok i regionale AMU fram til 1. mai. Resten av året bestod vernetenesta av hovudverneombod, vararepresentant og lokale verneombod, eventuelt med vararepresentant, på alle kontorstader i Statped. Heile vernetenesta jobba saman for å vareta arbeidsmiljøet best mogleg, noko som var særleg viktig i omstillingsperioden. Vi arrangerte samarbeidsmøte med regionale verneombod fram til 1. mai og fellesmøte med alle verneombod fleire gonger i løpet av året.

I samband med ny organisering frå 1. mai vedtok Statped ein ny struktur for AMU, med eit sentralt AMU for heile etaten. Frå 2023 består AMU av tre representantar frå arbeidsgivarane og tre frå arbeidstakarane. Statped har inngått avtale om bedriftshelseteneste i 2022, og ein representant for Falck Norge er medlem i AMU.

Vernerundar gjennomførte vi ikkje i 2022, men vi har plan for å kartlegge det fysiske arbeidsmiljøet gjennom årlege vernerundar på alle kontorstadene våre. Kartlegging av det psykososiale arbeidsmiljøet vil skje gjennom medarbeidarundersøking.

Bedriftshelsetenesta var samarbeidspart for å kartleggje status og behov på HMS-området sett i lys av den nye organisasjonsmodellen vår. Vi gjennomførte også ei kartlegging ved Diamanten skule.

I samband med sjukefråvær og oppfølging brukte vi også bedriftshelsetenesta til samtale med tilsette og som samtalepart for leiinga.

Det samla sjukefråværet i 2022, inkludert eigenmeldingar, var på 8,69 %. Det er ein auke frå 2021.

Sjukefråvæer	2020	2021	2022
Legemeldt sjukefråvæer	5,32 %	5,59 %	6,71 %
Eigenmeldt sjukefråvæer	1,11 %	1,15 %	1,98 %
Samla sjukefråvæer	6,43 %	6,74 %	8,69 %

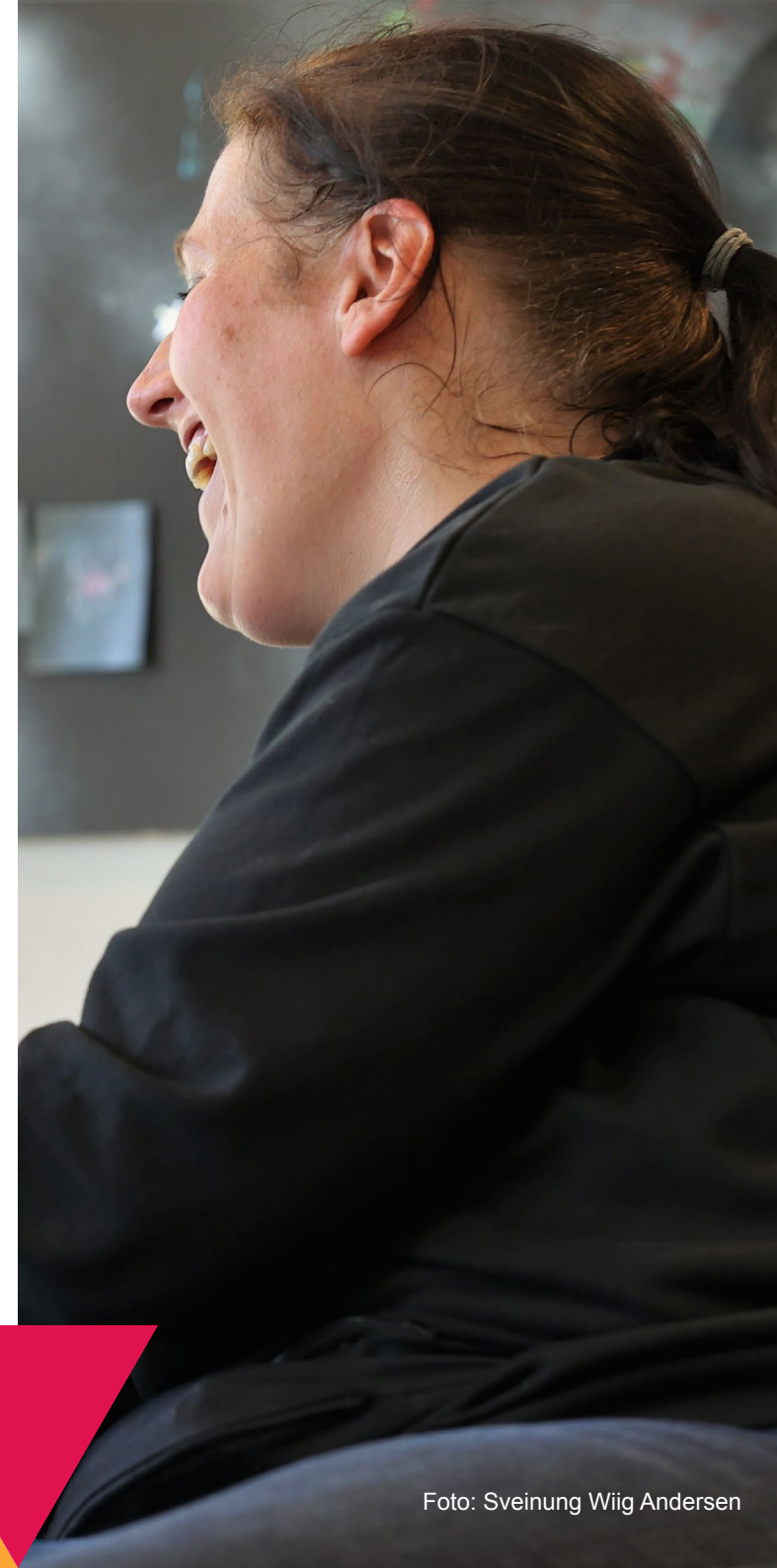
I løpet av covid-19-pandemien gjekk eigenmeldt fråvæer ned. Tilsette hadde i større grad ein fleksibel arbeidssituasjon med heimekontor og gode digitale løysingar. Då samfunnet opna opp igjen tidleg i 2022, vart det meir fysisk nærvær og mindre bruk av heimekontor i Statped.

Det legemelde sjukefråværet auka med 1,1 prosentpoeng frå 2021 til 2022. Helserelatert langtidssjukefråvæer er noko av forklaringa. Samtidig har sjukefråværet auka på grunn av covid-19 og luftvegssjukdommar.

Vi prioriterte arbeidsmiljø og oppfølging/førebygging av sjukefråvæer høgt i alle avdelingar i løpet av heile året. Statistikken fortel oss at vi framleis må prioritere dette. Framover vil Statped jobbe systematisk for å redusere sjukefråværet ytterlegare og setje i verk tiltak om det trengst.

Akan-utvalet er eit underutval av AMU som bidreg i arbeidet med å førebyggje rus- og avhengnadsproblem. Eit hovudmål er å gjere Akan-arbeidet kjent slik at tilsette veit kvar dei kan få hjelp og støtte.

Arbeidsmiljø og medråderett var særleg viktig å vareta i omstillinga av Statped. Tillitsvalde og vernetenesta var viktige samarbeidspartar i 2022, og samarbeidet held fram med å vere viktig i resten av omstillinga til og med 2024. Vi tek opp status for omstillingsprosessen på IDF- og AMU-møte. Tydeleg intern kommunikasjon er svært viktig for å gjere omstillingsprosessar føreseielege. For å vareta dette oppretta vi ein omstillingsportal på intranettet der vi oppdaterer informasjonen løpande.

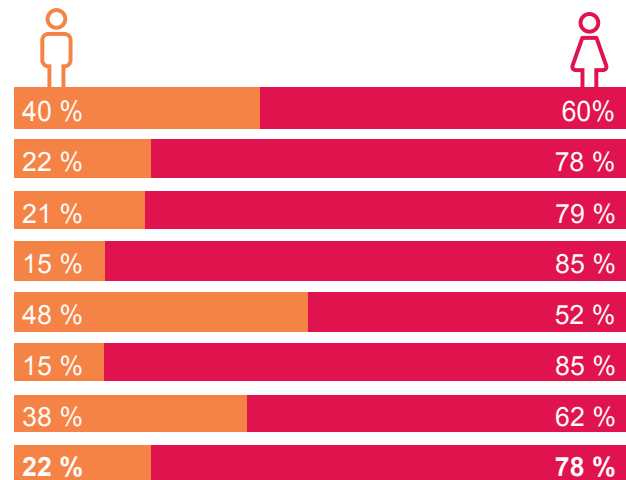

Likestilling og tilgjengelegheit

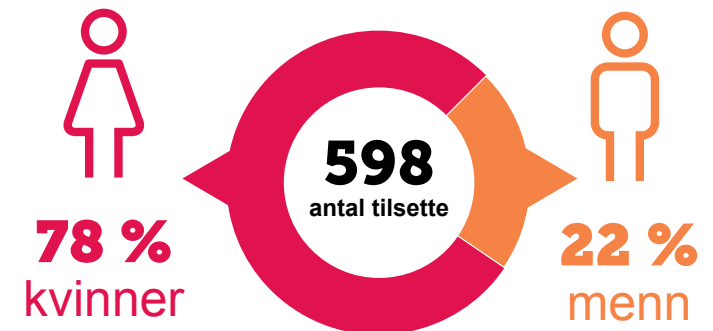
Statped har ei skeiv kjønnsfordeling med eit klart fleirtal kvinnelege tilsette. Gjennomsnittsløna for kvinner og menn i Statped er tilnærma lik. Vi ønskjer ei jamnare kjønnsfordeling og er merksame på dette når vi tilset, men erfaringa tilseier at kvinner er overrepresenterte på fagområda våre. I alle kunngjeringar om ledige stillingar i 2022 oppmoda vi alle kvalifiserte kandidatar om å søkje uavhengig av kjønn, alder, funksjons- evne, hol i CV-en, nasjonal eller etnisk bakgrunn.

Universell utforming (UU) handlar om å gjere noko tilgjengeleg for alle, og om å forme ut produkt og omgivnader slik at alle kan bruke dei. Statped prioriterer dette høgt. I 2022 fokuserte vi på at digitale tenester skulle oppfylle krava til UU. Derfor teksta og teiknspråktolka vi alle filmar, synstolka mange og brukte syns- og teiknspråktolk og direkte-teksting på store arrangement. Vi fekk gode tilbakemeldingar frå brukargrupper og tilsette, som hadde stort utbytte av UU.

I Statpeds kommunikasjonsplattform la vi vekt på å oppfylle krava til AA-tilgjengelegheit, fastsett i forskrift om universell utforming av IKT-løysingar. I 2022 arbeidde vi også med å møte EUs webdirektiv (WAD).

Toppleiing (direktørgruppa) | 10
Mellomleiarar (avd.leiarar) | 36
Seniorrådgivarar | 383
Rådgivarar | 106
Konsulentar inkl. senior- og fyrste- | 23
Undervisningspersonell | 26
Øvrige | 14
Totalt i verksemda | 598

Oversikta viser kjønnsfordelinga pr. 31.12.2022.

Intern kompetanseutvikling

Strategisk kompetanseplan

I 2022 var Statpeds kompetanseplan i utgangspunktet knytt til Statpeds målbilete (2017–2022). Vi reviderte likevel planen noko for å tilpasse kompetansearbeid til nytt mandat for og omstilling av Statped. I 2023 vil vi revidere strategisk kompetanseplan.

I 2022 prioriterte vi desse satsingane:

VI-programmet

Statped forbeta og forsterka arbeidet med kultur som del av omstillinga. Til dette bidrog det såkalla VI-programmet til å byggje Statped i lys av omstillinga og skape felles kultur i tråd med Statpeds samfunnsoppdrag.

Deloitte's rapport «Evaluering av omstillingen i Statped» (2017) trekte fram følgjande tilbakemelding: Det har vært høyt fokus på styring. Statpeds ledelse har iverksatt mange prosesser samtidig. De ansatte har ikke hatt mulighet for å henge med på alle pågående prosesser. Det har vært for lite fokus på ledelse, prosesskompetanse og lederens rolle som kulturutvikler.

Tilbakemeldinga speglar ei omstilling som er kompleks. Dette forsterka behovet for å satse på og arbeide med kultur i Statped. Vi-programmet var eit viktig kulturtiltak som bidrog til omstillinga i løpet av året. Programmet arrangerte fleire samlingar for tilsette der dei fekk jobbe med sentrale aktivitetar i omstillinga, samhandling, medarbeidarskap og felles kulturgrunnlag.

Presentasjonsteknikk

Kunnskapsformidling er ein viktig del av Statpeds verksemd, og mange tilsette har formidlingsoppgåver som del av arbeidsoppgåvene sine. I 2022 arrangerte vi ei kursrekke i presentasjonsteknikk. Alle som jobbar med formidling, gjennomførte opplæringa. Læringsløpet bestod av e-læring, klasseromskurs med praktisk trening og videoopptak, handlingsplan og personleg coaching. Vi utvikla og arrangerte også kurs skreddarsydd for leiarar og tilsette med norsk teiknspråk som førstespråk. Kursa vart godt tekne imot og fekk svært gode evalueringar. Vi utarbeidde også ei formidlingshandbok for å sikre vidare arbeid i Statped.

Leiarutvikling

Leiarutvikling i Statped byggjer på felles forståing og etablerte mål og prinsipp for god leing. I 2022 gjennomførte vi seks møte for leiarane våre med omstilling som hovudtema. Vi jobba med felles problemstillingar for å forankre, involvere og sikre eit avgjerdsgrunnlag for å jobbe vidare. Tillitsvalde og hovudverneombod deltok også.

Vi gjennomførte leiartrening for målretta å utvikle kompetanse og trene på ferdigheiter, både individuelt og felles. Dessutan gjennomførte vi workshopar der formålet var å få innspel til tematikk og innhald for å arbeide vidare med leiarutvikling i Statped.

Fellesføringar

Handtering av covid-19-pandemien

Statped brukte planverket for kriseberedskap til å handtere covid-19-pandemien. Vi evaluerte og risikovurderte ulike scenario løpande.

Vi lærte mellom anna at:

- Beredskapsarbeid i Statped fungerte tilfredsstillande, og beredskapsplanen var eit nyttig styringsverktøy for å handtere covid-19-pandemien.
- Covid-19-pandemien leidde til auka bruk av digitale arbeidsformer internt og eksternt. Allereie før pandemien hadde vi som mål å auke bruken av digitale verktøy i tenesteytinga. Dermed kunne vi nå fleire brukarar samtidig som vi reduserte reisebelastninga for rådgivarane våre. Digitale løysingar gjorde tenestetilbodet vårt meir fleksibelt, men avgrensa kvaliteten på observasjonar, samtalar og utprøvingar i særleg komplekse saker. Vi må vurdere løpande kva for tenester vi kan gi digitalt, og kva for tenester som krev at vi er fysisk til stades.

- Nye og uventa situasjonar krev at Statped er førebudd til å bruke kunnskap og erfaringar på nye måtar. Ut frå dette må vi vurdere om vi har gode nok system og ein kultur for å snu oss raskt nok rundt og endre/justere tenestetilbodet vårt når situasjonen krev det.

På side 24 vurderer vi risiko for at sårbare barn ikkje vart tilstrekkeleg sett, og at behov ikkje vart avdekt i løpet av covid-19-pandemien. Vurderinga vår er at dette framleis er tilfelle. I Statpedundersøkinga 2022 stilte vi spørsmål og kom med påstandar om covid-19-pandemien. Slik fekk brukarane og samarbeidspartnarane våre høve til å vurdere og svare på korleis dei opplevde hjelpa og tilboda våre i løpet av pandemien.

Majoriteten av samarbeidspartnarane våre (72 % i skule og barnehage og 76 % i PPT) fortalde at dei opplevde hjelpa vår før og i løpet av pandemien som like god. Det er ei sterk tilbakemelding i lys av dei krevjande forholda som pandemien baud på. Vi fekk også gode tilbakemeldingar på digitale læringsressursar og tenester på statped.no. Samtidig skåra brukarane våre oss noko lågare (68 %). Derfor spurde vi kvifor dei opplevde hjelpa vår som dårlegare i løpet av pandemien. Kommentaranne viste at mange ville ha fysiske møte, og at dei opplevde digitale møte og kurs som utilfredsstillande. Dermed opplevde dei oss som utilgjengelege, og det påverka samarbeidet. Vi tolkar dette som at nødvendige omsyn til smittevern skapte ein motsetnad mellom digitale og tilfredsstillande tenester. Fleire brukarar opplevde også utsette og avlyste timar og møte som eit problem i løpet av covid-19-pandemien.

Foto: Sveinung Wiig Andersen

Lærlingar

Statped er knytt til opplæringskontoret i Staten og er godkjend som lærebedrift i kontor- og administrasjonsfaget, IKT-servicefaget og mediegrafikarfaget. Ved utgangen av 2022 hadde vi tre lærlingar. To tok kontor- og administrasjonsfaget i Oslo, og éin tok mediegrafikarfaget i Trondheim. I 2022 rekrutterte vi også éin lærling i IT-driftsfaget. Etter ønske frå lærlingen vart kontrakten avslutta i desember. I 2023 planlegg vi å rekruttere tre til fem nye lærlingar i ulike fag.

Antal lærlingar i Statped pr. skuleår

2019-20	2020-21	2021-22
2	2	3

Konsulentbruk

I 2022 hadde Statped auka kostnader til konsulentbruk samanlikna med 2021. Hovudårsaka er aktivitetar som følgje av omstillinga. Vi brukte mellom anna konsulentar i eit lokaliseringsprosjekt då vi implementerte nytt mandat og til juridisk bistand då vi innplasserte alle tilsette i ny organisasjon frå 1. mai. Vi omtalte og varsla om konsulentbruken i rapporten vår for tredje tertial og då vi søkte om å få overføre mindreforbruket vårt i 2021.

Som følgje av nedtrekk fekk vi færre årsverk i Statped. Dermed hadde vi ikkje interne ressursar eller kompetanse på fleire av omstillingsområda våre. Då dette var kortsiktige prosjekt, var det best å kjøpe kompetansen vi trong, framfor å binde kostnader framover ved å tilsetje medarbeidarar.

Tryggleik og beredskap

Beredskap

Vi starta året med å oppdatere kriseberedskapsplanen vår som følgje av covid-19-pandemien og ei øving mot slutten av 2021. Etter omorganiseringa frå 1. mai oppdaterte vi planen og varslingslistene våre ytterlegare. Vi gjennomførte ikkje nokon ROS-analyse i 2022, men i september gjorde vi ei verdigradering av tryggleik knytt til KDs prosjekt Tryggingsrigg 2022. Vurderinga sende vi til KD. Vi deltok i prosjektet med mål om å styrkje tryggingsarbeidet på direktoratsnivå i kunnskapssektoren. Siste kriseøving var i november. Formålet var å klargjere sentrale problemstillingar og trene samhandling mellom direktoratsnivået og KD.

Vi lærte mellom anna at:

- Øvinga auka medvitnet blant toppleiarar om problemstillingar, roller, behov og ressursar i kunnskapssektoren når ein krisesituasjon truar nasjonal tryggleik. Ut frå gitt scenario for øvinga og vår eiga verdigradering valde vi medvite å involvere få. Konsekvensen var at relativt få fekk øvd.
- Øvinga var god for å handtere tryggleiksgradert informasjon, men vi treng tydelegare føringar for korleis vi skal opptre. Vi må vere betre førebudde på kva vi treng av utstyr på kriserom, og vi må oppdatere beredskapsplanen vår når det gjeld dette.

- Når sentrale verdiar i kunnskapssektoren fell bort over tid, er det naturleg å involvere heile leiargruppa for å diskutere konsekvensar og nødvendige tiltak. Pandemien lærte oss at krisesituasjonar kan vare over tid. Dermed må vi forvalte og oppdatere kontinuitetsplanane våre som del av beredskapsplanverket vårt.

Informasjonssikring

Den tryggingspolitiske utviklinga har forsterka behovet vårt for å vere oppvakte og sikre IT-system og varsling.

Kunnskapsdepartementet vedtok at NSMs rammeverk for IKT-tryggingshendingar skulle omfatte Statped. Vi inngjekk derfor ein avtale med Cybersikringssenteret for forskning og utdanning og oppretta eit hendingsresponsteam i tråd med rammeverket.

I 2022 gjekk vi gjennom og oppdaterte kontinuitets- og beredskapsplanane våre for IKT-tryggingshendingar. Vi tok utgangspunkt i NSMs sjekklister med prioriterte tiltak, og vi kartla mellom anna system og tilgangar, avgrensa sårbare flater og innførte multifaktor / vilkårsbunden pålogging. Dessutan skipa vi ein ekstern gjennomgang og gjennomførte ein workshop som fokuserte på tiltak for å møte truslar som løysepengavirus.

I 2014 reviderte vi leiingssystemet vårt for informasjonssikring, bygd på ISO/IEC 27002:2005. Derfor supplerte vi planverket i 2022 med styringssystem for tryggleik.

Personvern

I 2022 deltok Statped i nettverk for personvernombod i KDs sektor. I desember 2021 kunngjorde vi ei stilling som rådgivar/seniorrådgivar i informasjonssikring og personvern for å styrkje kapasiteten og kompetansen på området, men tilsette ingen i stillinga. Vi viser til rapporten vår for andre tertial om risiko ved å rekruttere på enkelte område. I 2023 vil vi styrkje innsatsen. Sjølv om tilsette i Statped er klar over personvern, må vi utvikle kompetansen og rutinane våre vidare.

Statped bruker Google Analytics for å følgje bruken av statped.no. For å styrkje personvernet for alle som bruker statped.no, tok vi ned demografiske data i 2022. Vi har for lengst kryptert IP-adresser. Vi laga også ei personvernerklæring for Facebook-sidene våre og sperra bruken vår av Messenger. I 2022 vart det ikkje meldt om avvik som var så alvorlege at det vart nødvendig for oss å varsle Datatilsynet.

Vurdering av fremtidsutsikter

I 2023 ferdigstiller vi Statpedes strategi for perioden 2023–2027. Vi forankrer den internt og vil bruke den aktivt når vi kommuniserer med brukerne og samarbeidspartnerne våre. I forarbeidet hentet vi et grundig kunnskapsgrunnlag fra dokumenter, intervjuer og samtaler med samarbeidspartnere og eksterne ressurspersoner, våre egne fagpersoner og Statpedundersøkelsen 2022. Grunnlaget slår fast at spisskompetansen vår er verdsatt og etterspurt. Den skal vi sørge for å opprettholde.

Kunnskapsgrunnlaget viser at brukerne og samarbeidspartnerne våre er tjent med at vi videreutvikler ulike former for å bygge kompetanse, blant annet digitale, modulbaserte kompetansepakker og lavterskeltilbud.

Vi må også vurdere hvordan Statped skal møte utfordringer knyttet til alvorlig skolefravær og minoritetsspråklige. Dette er noen av de fremste utfordringene i kunnskapsgrunnlaget. Grunnlaget viser dessuten at små og store kommuner har ulike behov. Vi må også vurdere hvordan Statped møter dette.

Kompetanseutvikling i sektor

NOU 2022:13 *Med videre betydning* er et eksempel på et kunnskapsgrunnlag som gir oversikt over organisering og systematikk av fremtidig kompetanseutvikling i sektor, og vil bistå oss i å prioritere kompetansebygging for å kunne møte sektors behov og forventninger om kunnskapsbasert utvikling.

OECD-rapporten *Bedre kvalitet i den norske skolen 2020* og Udirs rapport *Barnehage og skolemiljø – evaluering av kompetansetiltak* understreker hvor viktig det er at vi tilpasser tjenestene våre til samarbeidspartnerens behov. Funnene i Statpedundersøkelsen 2022 viser det samme.

Fullføringsreformen

Tiltak i Meld. St. 21 (2020–2021) *Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden* viser hvordan flere unge og voksne kan få studie- eller yrkeskompetanse og bli godt forberedt til videre utdanning og arbeid. Et mål er at ni av ti skal fullføre og bestå videregående opplæring i 2030.

Reformen vil få betydning for Statpeds brukere. En mulig følge er at flere voksne kan ha behov for Statpeds tjenester. Reformen vil også endre kompetansebehovet i sektor. Særlig vil videregående opplæring (vgo) behøve kompetanse for å møte en mer mangfoldig elevgruppe og tilpasse opplæringen slik at flere kan fullføre og bestå. Regjeringen vil «Vurdere tiltak for at flere lærere i vgo skal få kompetanse i [...] spesialpedagogikk» (Meld. St. 21, kap. 7.2.3). Å avklare forventninger til Udirs rolle overfor PPT vil bidra til å avklare Statpeds rolle i dette.

Statpeds rolle i kompetanseløftet

I løpet av 2022 var vi aktive i ulike fora der vi traff kommuner, fylkeskommuner og UH-institusjoner. Likevel lurte noen kommuner og samarbeidspartnere på hva Statpeds rolle i kompetanseløftet er, og hva vi skal være og tilby etter 1. januar 2025, når omstillingsperioden er over. Det forteller oss at i 2023 må vi være ekstra oppmerksomme på dette i vår kontakt med eksempelvis kompetanseløftet, brukerorganisasjoner, samarbeidspartnere og statped.no.

Kompetanseløftet har hatt lavere takt i å bygge kompetanse enn planlagt. Dermed vil kommuner og fylkeskommuner ha behov for bistand utover omstillingsperioden, og det gjør at vi må vurdere hvordan Statped kan ivareta dette etter 2024. Å være tydelig på hva kommunene kan forvente, dreier seg ikke minst om å avklare dette.

Læringsressurser og læremidler

Vi får svært gode tilbakemeldinger på læringsressurser på statped.no, noe Statpedundersøkelsen 2022 bekrefter. Det viser at vi må tilby læringsressurser som er relevante, og legge til rette for at flest mulig har nytte av dem. Statpedundersøkelsen 2022 viser også at svært mange som bruker læremidlene våre, synes de virker positivt på barns læring. Undersøkelsen anbefaler Statped å se på hvordan enda flere kan nytte seg av dem. Vi vil derfor vurdere å videreutvikle undersøkelsen som omfatter både brukere og lærere som bruker læremidlene. Et tiltak i 2023 kan være et læremiddelseminar for å styrke samarbeidet med brukerne.

Økonomi og ressurser

Reduserte bevilgninger til Statped vil påvirke organisasjonen og tjenesteytingen vår på flere områder, eksempelvis

- rett dimensjonering og kompetanse
- å utvikle nye arbeidsmåter
- tjenestereisevirksomhet

Reduserte bevilgninger påvirker ressurs-situasjonen i avdelingene våre på tvers av landet. Det er et kontinuerlig arbeid for oss å ha riktig antall ansatte med riktig kompetanse for å sikre daglig drift og bidrag til sektor. Nå som vi er landsdekkende organisert risikerer vi at reisekostnader og belastning på enkeltansatte øker.

I tillegg til at vi må ha en restriktiv ansettelsespolitikk, har vi også rekrutteringsutfordringer på flere fagområder. Særlig på fagområdene syn og hørsel, der flere ansatte nærmer seg pensjonsalder. De har en spisskompetanse som nyansatte vil trenge år på å opparbeide. Det stiller større krav til Statped enn før om å drive internopplæring samtidig som kommuner etterspør tjenester.

Kompetanseutfordringer

Kommuner/fylkeskommuner og Statped må ivareta kompetanse innen spesialpedagogiske fagområder der det er få utdanningsmuligheter og vanskelig å nyrekruttere. Vi vurderer at fagområder som tegnspråk, kombinerte sansetap og døvblindhet, syns- og audiopedagogikk og personell som har samisk språk- og kulturkompetanse kombinert med pedagogisk og spesialpedagogisk kompetanse, er spesielt sårbare.

Statped har hatt et omfattende, avtalebasert samarbeid om masterstudiet i synspedagogikk og audiopedagogikk ved NTNU. Avtalen ble forsøkt revidert i 2022. Den ble sagt opp 1. januar 2023. Vi ferdigstiller imidlertid planlagt arbeid med studenter som allerede er i et utdanningsløp.

I mai 2022 sendte vi et notat til KD der vi var bekymret for sårbare fagmiljøer og utdanninger på sansetap-områdene. Gjennom samarbeid med kommuner og fylkeskommuner erfarer vi at kompetansesituasjonen er kritisk, og at det er risiko for at barn og elever med sansetap, ikke får oppfylt rettighetene sine. Vi påpekte behov for særskilte tiltak som kan sikre robuste fagmiljøer i UH-sektoren, tilby utdanninger på sansetap-områdene og møte samfunnets kompetansebehov. Vi er innstilt på å bidra med vår praksisnære kompetanse for å sikre studietilbudene.

Tegnspråk, kombinerte sansetap og døvblindhet og Diamanten skole representerer lavfrekvente brukergrupper og små, sårbare fagområder. Kommunene har i liten grad slik kompetanse, og det tar tid å bygge opp og vedlikeholde den. Dermed er det viktig at Statped ivaretar et robust fagmiljø som kan ivareta og utvikle spisskompetanse på disse fagområdene.

Det er få utdanningsmuligheter innen norsk tegnspråk. Lærere uten forkunnskaper i norsk tegnspråk har eksempelvis få muligheter til å videreutdanne seg på deltid og få undervisningskompetanse i språket.

SEAD rapporterer at det mangler utdannet personell med samisk språk- og kulturkompetanse kombinert med pedagogisk og spesialpedagogisk kompetanse. Statped vil støtte arbeid med å bygge slik kompetanse gjennom landsdekkende og lokale nettverk, slik NOU 2022:13 foreslår.

Teknologi og digitalisering

Statpedundersøkelsen 2022 viser at de fleste var fornøyd med at tjenestene våre ble formidlet digitalt. Derfor vil Statped sikre digitalt førstevalg for å samhandle, både eksternt og internt. Klima- og miljøhensyn samt reduserte bevilgninger øker behovet for å videreutvikle effektive og nye arbeidsmåter.

Forutsetningen er at teknologien vi bruker, tilfredsstiller personvern og andre sikkerhetskrav. Dette gir også større mulighet for å samhandle digitalt i tjenesteytingen. Likevel krever noen spisskompetansetjenester at vi er fysisk til stede og tilpasser individuelt.

«Én dør inn» og tjenesteforløp

«Én dør inn» er et prosjekt med målsetting å gi Statped raskere og enklere søknadsrutiner, effektiv saksbehandling, likeverdige tjenester i hele landet, flerfaglighet og digitalt førstevalg.

I 2023 vil Statped implementere beslutningspunkter fra «Én dør inn»-prosjektet. Vi starter også prosjektet «Tjenesteforløp». Formålet er en mer enhetlig fremgangsmåte for å sikre lik kvalitet på tjenester og bidra til kunnskapsbasert praksis, god ressursutnyttelse og samhandling.

Prosjektet skal utvikle en overordnet veileder på tvers av fagområder. Den skal beskrive hvordan Statped planlegger og gjennomfører en individtjeneste, fra vi har innvilget den og til vi har evaluert og avsluttet den.

Statped som fagdirektorat

I 2023 vil Statped arbeide videre med å utvikle direktoratsrollen. Statpeds hovedoppgave vil fortsatt være å levere gode tjenester til kommuner og fylkeskommuner innen spesialpedagogikk og tegnspråk. Gjennom tett samarbeid og god dialog bidrar vi med kunnskapsbasert praksis til lokal barnehage- og skoleutvikling og får tilgang til praksisnære erfaringer som grunnlag for å utvikle fag og tjenester.

Statped skal gi råd til Kunnskapsdepartementet i saker som gjelder målgruppene og fagområdene våre. Vi skal også informere om hovedtrekk i sektor og virkninger av gjeldende politikk. Faglige råd og analyser vil vi blant annet basere på medarbeidernes spisskompetanse, erfaringer fra tjenester til sektor, egenprodusert statistikk og analyser samt brukerundersøkelser.

Vi skal fortsatt være et kompetanseorgan for sektor, andre offentlige organer og allmenheten. En sentral oppgave er å formidle kunnskap og samarbeide med andre for å utvikle tiltak på barnehage- og opplæringsområdet. Viktige samarbeidsparter er Utdanningsdirektoratet, Statsforvalteren, KS, universiteter og høyskoler, herunder SpedAims, helseforetakene, andre direktorater og ombud og virksomheter med tilgrensende oppgaver.

Del VI

Regnskap 2022

Ledelseskommentar

årsregnskap 2022

Statpeds hovedmål i 2022:

- Barnehage- og skoleeiere får målrettede tjenester på det spesialpedagogiske området.
- Barnehage- og skoleeiere har ansatte som får kunnskap og kompetanse som fremmer utvikling og inkludering knyttet til det spesialpedagogiske området.

Statped ble organisert som en nasjonal etat 1. januar 2013. Fra 01.05.2022 ble etaten omorganisert, og man gikk fra regional til landsdekkende organisering med 7 divisjoner i tillegg til en kommunikasjonsstab. Divisjoner for rådgivningstjenestene er aldersinndelte og vi har egne divisjoner for skoledrift og tegn-språkoplæring, for læremidler og læringsressurser og for strategiske og administrative divisjoner. Direktøren er plassert i Oslo, mens divisjonene har ansatte i hele landet. Statped er et ordinært statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontant-prinsippet, slik det framgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Årsregnskapet utgjør del VI i årsrapporten for 2022 fra Statped til Kunnskapsdepartementet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet samt hovedinstruks for økonomiforvaltningen i Statped fra Kunnskapsdepartementet.

For inntekter knyttet til kapittel 3230 post 01 beregnes dekningsbidrag i tråd med retningslinjer fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD) i brev av 29. mai 2006, og rundskriv F-035-02 Nytt reglement om forvaltning av eksternt finansiert virksomhet ved universiteter og høyskoler om disse institusjonenes samarbeid med andre rettssubjekt, utarbeidet av Utdannings – og forskningsdepartementet 20. desember 2002. Statped følger disse retningslinjene så fremt ikke den enkelte avtale med oppdragspartnerne spesifikt legger andre forutsetninger til grunn (slik rundskrivet også gir mulighet for).

Inntekter fra eksternt finansierte oppdrag som Statped påtar seg skal benyttes i henhold til de krav som avtales med ekstern oppdrags-giver. Det skal inngås avtale knyttet til hvert enkelt oppdrag.

Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Statpeds disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

«Statped i en utfordrende situasjon med betydelig reduksjon i forestående tildelinger, samtidig som vi skal opprettholde et høyt nivå på tjenesteleveranse og drift..»

Vurderinger av vesentlige forhold

Omstilling og omorganisering

I 2020 fikk Statped nytt mandat som følge av Meld. St. 6 (2019–2020). Et viktig nasjonalt tiltak i meldingen er gjennomføringen av kompetansesløftet, som skal sikre kompetanse i kommuner og fylkeskommuner. Omstillingen som helhet skal gjennomføres fra 2020 til 2024, og i denne perioden skal tildelingen kuttes med 155 millioner kroner. Som følge av dette er Statped i en utfordrende situasjon med betydelig reduksjon i forestående tildelinger, samtidig som vi skal opprettholde et høyt nivå på tjenesteleveranse og drift. På grunn av utakt mellom realitet og tildeling, må vi ta ned kostnadene gjennom året før neste nedtrekk for å kunne klare det. Dette gjøres i stor grad ved å redusere antall årsverk og er en vesentlig årsak til at det blir mindreforbruk. Mesteparten av reduksjonen må tas på faste kostnader, og det forsterker behovet for å redusere før inngangen til et nytt driftsår med lavere tildeling.

Samlet mindreforbruk (Note B)

I 2022 har Statped en samlet tildeling på utgiftssiden på 677,6 millioner kroner. Etaten har regnskapsført 644,9 millioner kroner på de samme budsjettkapitlene. Etaten har en netto mindreutgift på kap/post 2030 01 på 20,406 millioner kroner (om lag 3 % av årets

tildeling på posten) og kap/post 0230 45 på 8,576 millioner kroner. Mindreutgiftene er søkt overført til 2023.

Det meste av mindreforbruket gjelder lønnskostnader. Statped har fortsatt høy turnover, og i løpet av 2022 er antall årsverk redusert med 34. For å forberede etaten på reduserte tildelinger fram til 2024, er det videreført streng styring av lønnsbudsjettet og vurdering av alle utlysninger. Dette vil også fortsette i 2023. Reduksjon i antall ansatte muliggjør en arealnedgang, særlig ved de store kontorstedene. Dette har ført til et mindreforbruk for husleie og lokasjonsdrift i 2022 (se ellers kommentar til note 2 og 3 under).

Andre årsaker til mindreforbruket er i stor grad knyttet til faseforskyvninger. Blant annet så ble det utført en del konsulentarbeid mot slutten av året, der faktura ble betalt i 2023, og det har også vært noen forsinkelser i leveranser.

Ettersom det ikke er satt av egne omstillingsmidler, har Statped planlagt for mindreforbruk for å ha en buffer til tiltak i omstillingen. Disse midlene benyttes gjennom året og bindes ikke opp i ansettelse eller andre kostnader fram i tid.

Etatens driftskostnader

– lønn og husleie (note 2 og del av 3)

Kostnadene til lønn (netto inkludert refusjoner) og husleie, på til sammen 504 millioner kroner, utgjør 82 % av etatens samlede kostnader på postene 01 og 21.

Som en del av innsparingen har Statped i 2022 redusert arealer på Gjøvik og på Heimdal i Trondheim, i tillegg til å avvikle Solli plass i Oslo. Fra 01.01.2023 reduseres også arealet i Kristiansand. Virkningen fra 2023 vil være 10,7 millioner i redusert husleie.

Statped som kompetanseorganisasjon forventer at lønns- og husleiekostnadenes andel vil være relativt høy også i fremtiden.

Kjøp av fremmede tjenester og konsulent-tjenester, arrangements- og reisekostnader og utstyrsanskaffelser (note 3)

Det er totalt en økning i ovennevnte kostnadsgrupper fra 2021 til 2022. Det ble i disse gruppene regnskapsført 64,6 millioner kroner i 2022 mot 46,1 millioner kroner i 2021.

Det er en økning i kjøp av fremmede tjenester og konsulenttjenester fra 2021 til 2022 på i overkant av 7 millioner kroner. Dette skyldes i stor grad økt bruk av konsulenter i forbindelse med omstillingsprosjektet.

Det ble blant annet kjøpt inn juridiske tjenester i forbindelse med innplassering i ny organisasjon i tillegg til at VI-programmet ble avsluttet i løpet av året.

Statped skal gi lik tilgang på tjenester til alle kommuner og fylkeskommuner, det medfører en utstrakt reisevirksomhet for våre ansatte. Reisekostnadene har økt med nesten 12 millioner fra 2021 til 2022. Årsaken til dette er at reisevirksomheten kom i gang igjen etter at covid-19-pandemien tok slutt våren 2022. Vi ser dessuten en tendens til at den landsdekkende organiseringen påvirker reisekostnadene, med lengre og dyrere reiser. Det vil derfor være krevende for Statped å redusere reisekostnadene, gitt at vi skal levere tjenester, som forutsetter spisskompetansen på små og spesialiserte kompetanseområder innen flere fagområder og til brukere i hele landet. Dette krever i noen grad lengre og flere reiser, slik at de samlede reiseutgiftene øker.

Mellomværendet med statskassen utgjorde 36,9 millioner kroner per 31. desember 2022. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld differansen består av. Det er i tillegg balanseført 3,9 millioner kroner.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Statped. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d, men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2023. Beretningen er unntatt offentlighet fram til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen, men vil bli publisert på statped.no så snart dokumentet er offentlig.

Oslo, 10. mars 2022

Annemarie Bechmann Hansen
direktør

Prinsippnote

Årsregnskap for Statped er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten, fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 5. november 2015.

Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og tilleggskrav fastsatt av Kunnskapsdepartementet i Hovedinstruks for økonomiforvaltningen i Statped og i tildelingsbrevet for 2022.

Deler av Statpeds virksomhet finansieres gjennom eksterne oppdragsinntekter. Oppdragene inntektsføres over kap 3230 post 01, og utgiftene for oppdragene føres på kap 0230 post 21. Inntekter og utgifter for oppdrag skal være i balanse. For oppdrag inngås det avtaler med oppdragsgivere. Oppdragene er ofte flerårige og bevilgning for aktiviteter som skal gjennomføres i et annet budsjettår balanseføres ved årsavslutningen. Utgifter til administrasjonskostnader dekkes gjennom beregning av overhead. Det er utarbeidet en intern rutine for oppfølging av oppdrag.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a. Regnskapet følger kalenderåret
- b. Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c. Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d. Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5. Sumlinjen Netto rapportert til bevilgningsregnskapet er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Statped, som ordinært forvaltningsorgan (bruttobudsjettet virksomhet) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Alle tall er i hele kroner.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Statped har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som etaten har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser Statped står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet og tillegg til tildelingsbrev for hvert kapittel/post.

Statped har mottatt fullmakt til å belaste kapittel/post 0220 21 – Tilrettelegging av prøver og eksamen, fra Utdanningsdirektoratet.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsrapporteringen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Statped har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Etaten har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen.

Note 9 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2022

Utgifts-kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2022	Merutgift (-) og mindreutgift
0222	Statlige grunn- og videregående skoler	45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold		483 000	13 750	469 250
0230	Statlig spesialpedagogisk støttesystem	01	Driftsutgifter		611 060 000	587 770 046	23 289 954
0230	Statlig spesialpedagogisk støttesystem	21	Spesielle driftsutgifter		25 000 000	24 988 528	11 472
0230	Statlig spesialpedagogisk støttesystem	45	Større anskaffelser og vedlikehold		12 222 000	3 645 026	8 576 974
0220	Utdanningsdir. – Spesielle driftsutgifter	21	Utdanningsdir.– Spesielle driftsutgifter		2 000 000	2 000 000	0
0222	Statlige grunn- og videregående skoler	01	Statlige skoler, driftsutgifter		26 864 000	26 472 081	391 919
Sum utgiftsført					677 629 000	644 889 430	

Inntekts-kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2022	Merutgift (-) og mindreutgift
3222	Statlige grunn- og videregående skoler	02	Salgsinntekter		665 000	842 550	177 550
3230	Statlig spesialpedagogisk støttesystem	01	Oppdragsinntekter		24 988 528	24 988 528	0
3230	Statlig spesialpedagogisk støttesystem	02	Salgsinntekter		7 295 000	5 170 563	-2 124 437
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldige inntekter		782 775	782 775	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		52 213 393	52 213 393	
Sum inntektsført					85 944 696	83 997 808	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						560 891 623	

Kapitalkontoer

60093501	Norges Bank KK /innbetalinger					60 240 465	
60093502	Norges Bank KK/utbetalinger					-606 064 591	
702962	Endring i mellomværende med statskassen					-15 067 497	
Sum rapportert						0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

		31.12.2022	31.12.2021	Endring
xxxxxx	[Aksjer]	0	0	0
702962	Mellomværende med statskassen	-36 868 757	-21 801 261	-15 067 497

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler).
Se Note B: *Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år* for nærmere forklaring.

Note A: Forklaring av samlet tildelingsutgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
022201	21 076 000	589 984 000	611 060 000
022245	2 312 000	9 910 000	12 222 000
023001	0	25 000 000	25 000 000
023021	1 444 000	25 420 000	26 864 000
023045	138 000	345 000	483 000
022021	0	2 000 000	2 000 000

Note B: Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter/ mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Fullmakt til å overskride bevilgning med overtid, reisetid og timelønn for nov. 2020*	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
022021		0		0					0	[5% av årets tildeling i note A]	
022201		391 319		391 319	177 550				568 869	[5% av årets tildeling i note A]	568 869
022245	– kan overføres	469 250		469 250					469 250	[Sum årets og fjorårets tildeling]	469 250
023001		23 289 954	-760 000	22 529 954	-2 124 437				20 405 516	[5% av årets tildeling i note A]	20 405 516
023021	– kan nyttes under post 01	11 472		11 472					0		
023045	– kan overføres	8 576 974		8 576 974					8 576 974	[Sum årets og fjorårets tildeling]	8 576 974
xxxx70				0	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		Ikke aktuell		
xxxx75	– overslagsbevilgning			0	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		Ikke aktuell		

* Maksimale beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet «kan overføres». Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2022

	Note	2022	2021
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	24 988 528	26 290 818
Salgs- og leieinnbetalinger	1	6 013 113	6 386 846
Andre innbetalinger	1	0	400 000
Sum innbetalinger fra drift		31 001 640	33 077 664
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	437 305 237	464 339 543
Andre utbetalinger til drift	3	190 873 812	159 499 491
Sum utbetalinger til drift		628 179 049	623 839 034
Netto rapporterte driftsutgifter		597 177 409	590 761 370
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	241
Sum investerings- og finansinntekter		0	241
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	16 707 811	20 294 851
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,9B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	2 570	6 254
Sum investerings- og finansutgifter		16 710 381	20 301 105
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		16 710 381	20 301 105
Driftsinntekter krevd inn på vegne av andre statlige virksomheter*			
Gebyrinntekt krevd inn på vegne av andre statlige virksomheter	6		
Sum driftsinntekter krevd inn på vegne av andre statlige virksomheter		0	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten*			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	0	0
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten*			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	0	0
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler**			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		782 775	825 967
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		52 213 393	55 145 639
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		0	0
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler		-52 996 167	-55 971 606
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		560 891 623	555 090 869

	Note	2022	2021
Oversikt over mellomværende med statskassen***			
Eiendeler og gjeld			
Fordringer		97 679	34 342
Konter		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-16 396 560	-15 455 597
Skyldige offentlige avgifter		-46 807	-143 487
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse****		-16 689 741	0
Annen gjeld		-6 236 518	-6 236 518
Mottatte forskuddsbetalinger		-3 882 930	-6 310 218
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m)		49 602	77 489
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger		0	-3 790
Sum mellomværende med statskassen	9	-36 868 757	-21 801 261

* Disse overskriftene kan slettes om de ikke er aktuelle.

** Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

*** Spesifiser og legg til linjer ved behov.

Se veiledning over hva som skal inngå som en del av mellomværende med statskassen.

**** I forbindelse med omleggingen av pensjonspremiemodellen til SPK i 2022, ble også faktureringen fra SPK lagt om. I 2021 hadde faktura for pensjonspremie for 6. termin betalingsfrist i desember, mens pensjonspremie for 6. termin i 2022 ble fakturert i desember med betalingsfrist i januar 2023. Pensjonsutgiften etter omleggingen av pensjonspremiemodellen skal fremdeles være lik fakturert pensjonspremie fra SPK. Balansekontoer koblet mot mellomværende med statskassen benyttes for å utgiftsføre terminfaktura for 6. termin 2022 og eventuell tilleggsfaktura fra SPK, selv om disse ikke er betalt i 2022, jf. henholdsvis rundskriv R-118 Regnskapsføring av pensjonspremie for statlige virksomheter og rundskriv R-8/2022 Regnskapsføring av ikke utbetalte lønnsmidler ifm. lønnsoppgjøret 2022 og konsekvenser av manglende rapportering i november for fakturering og regnskapsføring av pensjonspremie fra SPK.

Note 1: Innbetalinger fra drift

	31.12.2022	31.12.2021
Innbetalinger fra gebyrer		
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra Norges forskningsråd	0	95 334
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	23 586 822	22 597 868
Tilskudd fra EU	389 676	701 540
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	1 012 030	2 896 077
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	24 988 528	26 290 818
Salgs- og leieinnbetalinger		
Salgsinntekt varer avgiftspliktig	390	4 150
Salgsinntekt tjenester, avgiftspliktig	881 674	83 363
Læremidler, hjelpemidler	450 697	580 794
Annen salgsinntekt varer, avgiftsfri mva lov kap 6	6 717	37 074
Salgsinntekt varer, unntatt avgiftsplikt	10 500	0
Kursinntekter	838 925	463 813
Refusjon for tjenester – salgsinntekt	2 882 460	3 236 034
Betaling fra offentlig virksomhet vedr. skole, barnehage, internatplass	826 200	1 093 618
Leieinntekt fast eiendom, unntatt avgiftsplikt	5 500	0
Hus-/fremleieinntekter, statens bygg	0	800 000
Hus-/fremleieinntekter, egne/andre leide bygg	110 050	88 000
Sum salgs- og leieinnbetalinger	6 013 113	6 386 846
Andre innbetalinger		
Salgssum anleggsmidler, unntatt avgiftsplikt	0	400 000
Sum andre innbetalinger	0	400 000
Sum innbetalinger fra drift	31 001 640	33 077 664

Note 2: Utbetalinger til lønn

	31.12.2022	31.12.2021
Lønn	374 907 811	384 700 587
Arbeidsgiveravgift	52 213 393	55 145 639
Pensjonsutgifter*	32 207 969	45 046 434
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-30 925 036	-29 529 725
Andre ytelser	8 901 101	8 976 606
Sum utbetalinger til lønn	437 305 237	464 339 543
Antall årsverk:	502	553

* Pensjoner utgiftsføres i artskontorapporteringen.

Note 3: Andre utbetalinger til drift

	31.12.2022	31.12.2021
Husleie	66 464 061	70 041 366
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	653 031	566 852
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	19 381 391	18 249 265
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	183 294	309 718
Mindre utstyrsanskaffelser	1 946 053	2 146 454
Leie av maskiner, inventar og lignende	9 492 546	9 382 189
Kjøp av konsulenttjenester	24 609 389	17 043 750
Kjøp av andre fremmede tjenester	5 908 739	6 285 070
Reiser og diett	22 485 024	10 973 330
Øvrige driftsutgifter	39 750 284	24 501 498
Sum andre utbetalinger til drift	190 873 812	159 499 491

Note 4: Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2022	31.12.2021
Innbetaling av finansinntekter		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0
	31.12.2022	31.12.2021
Utbetaling av finansutgifter		
Renteutgifter	2 554	6 254
Valutatap	16	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	2 570	6 254

Note 5: Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2022	31.12.2021
Utbetaling til investeringer		
Immaterielle eiendeler og lignende	105 319	153 020
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	499 800	1 428 231
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	16 102 692	18 713 600
Sum utbetaling til investeringer	16 707 811	20 294 851

	31.12.2022	31.12.2021
Utbetaling til kjøp av aksjer		
Kapitalinskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Note 6: Driftsinntekter krevd inn på vegne av andre statlige virksomheter

	31.12.2022	31.12.2021
Sum driftsinntekter krevd inn på vegne av andre statlige virksomheter	0	0

Note 7: Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2022	31.12.2021
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 8: Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2022	31.12.2021
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0

Note 9: Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

		31.12.2022	31.12.2022	Forskjell
		Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler	Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
	Obligasjoner	0	0	0
	Sum	0	0	0
Omløpsmidler	Kundefordringer	576 968	0	576 968
	Andre fordringer	97 679	97 679	0
	Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
	Sum	674 647	97 679	576 968
Langsiktig gjeld	Annen langsiktig gjeld	0	0	0
	Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld	Leverandørgjeld	-32 918 903	0	-32 918 903
	Skyldig skattetrekk	-16 396 560	-16 396 560	0
	Skyldige offentlige avgifter	-53 047	-46 807	-6 240
	Annen kortsiktig gjeld	-5 816 422	20 523 069	14 706 648
	Sum	54 510 285	-36 966 436	18 218 496
Sum	-54 510 285	-36 868 757	-17 641 528	

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 9B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

Aksjer	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
Selskap 1							
Selskap 2							
Selskap 3							
Balanseført verdi 31.12.2022							

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Kontrollsum rapportert mellomværende med statskassen

Rapportert mellomværende med statskassen note 9	-36 868 757
Bevilgningsrapportering	-36 868 757
SKAL GÅ I NULL	-

Vedlegg

Vedlegg 1:

Rapportering på særskilte aktiviteter og oppdragsbrev fra Kunnskapsdepartementet

Nye oppdrag	
Aktivitet	Varighet/frist
Oppdrag 2022-001 Kartleggekommunenes praksis for dekking av kostnader – deltidsopplæring tegnspråk	31.03.22
Rapport levert til frist.	
Øvrige føringer inkludert tversektorielle føringer	
Samarbeid med utdanningsdirektoratet	Løpende
Statped og Utdanningsdirektoratet har etablert en koordineringsgruppe som møtes månedlig. Vi samarbeider konkret om de oppgaver som er beskrevet i tildelingsbrevet og vurderer at dette samarbeidet er godt.	
Samarbeid med helsesektoren	Løpende
Arbeidet gjennomføres i tråd med plan, se hovedrapport	
Digitalisering og sammenhengende digitale tjenester	Løpende
Statped inngår i styringsgruppen sammen med Helsedirektoratet, Direktoratet for e-helse, Utdanningsdirektoratet, NAV, KS og Flekkefjord kommune.	
I 2020 mottok livshendelsen Alvorlig sykt barn 4,35 millioner fra StimuLab ordningen og gjennom dette prosjektet er det gjort et grundig innsiktsarbeid. Sluttrapporten fra dette arbeidet og prosjektgruppen foreslo noen områder som burde følges opp videre i prosjektet.	
Følgende områder er fulgt opp:	
<ul style="list-style-type: none">• Delprosjektet Rett på er igangsatt under DIGIUNG -programmet.• Delprosjektet <i>Enklere tilgang til informasjon</i> er tildelt midler gjennom medfinansieringsordningen med oppstart høsten 2022.	
Fullføringsreformen i videregående	Løpende
Statped har deltatt i aktuelle møter med KD. Ingen oppdrag er gitt utover det.	
Oppdragsbrev fra tidligere år der arbeid pågikk i 2022	
Oppdragsbrev S 01-19 – Styrke tegnspråk i barnehage og skole – stimuleringsordningen.	01.10.22
Statped har arbeidet med de ulike tiltakene som planlagt. Statpeds to koordinatorene har i samarbeid med Udir skrevet sluttrapporten som ble levert til KD høsten 2022.	

Statped er den statlige spesialpedagogiske tjenesten for kommuner og fylkeskommuner.

Vi samarbeider for å sikre god og tilpasset opplæring for alle. Vi tilbyr kompetanseheving i barnehager og skoler og bistand i enkeltsaker.

 statped.no

 facebook.com/statped